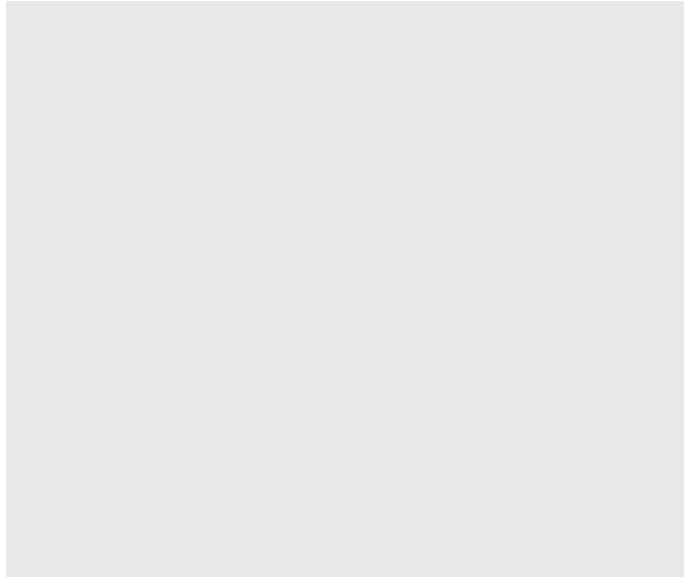
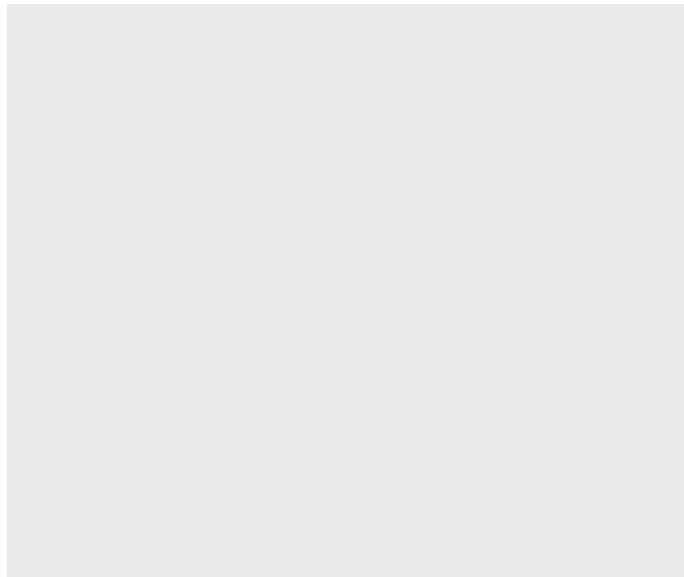

KONGSVINGER ELVEBREDD

Tilgjengeligheten til vannet - Med akvarell som verktøy

Examensarbeite vid Sveriges lantbruksuniversitet,
Fakulteten for Landskapsplanering, Trädgårds- och Jordbruksvetenskap,
Området för landskapsarkitektur, Alnarp, 2007.
Av Heidi Mogstad. Veileder Carola Wingren.

FORORD

KONGSVINGER ÄLVBRÄDD

THE RIVERSIDE IN KONGSVINGER

Kongsvinger elvebredd er et eksamensarbeid. Landskapsarkitektur, plantekunnskap og formkunnskap utgjør byggestenene i arbeidet. Teksten er skrevet som en dialog med meg selv. Oppgaven tilsvarer 20 poeng/30 ECTS. Den har utført ved Sveriges lantbruksuniversitet, Fakulteten for Landskapsplanering, Trädgårds- och Jordbruksvetenskap, Området för landskapsarkitektur, Alnarp, 2007. Jeg vil takke min veileder Carola Wingren, Karen-Anne Noer i Kongsvinger kommune, Bjørbekk & Lindheim landskapsarkitekter samt venner og familie som har støttet meg under veis.

Heidi Mogstad 2007-09-14
heidimogstad@gmail.com
0047 99 44 67 50

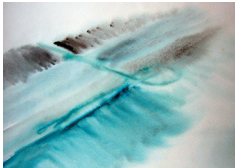
Plassen s. 6

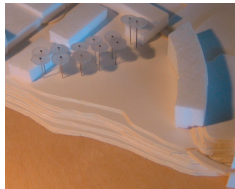
Akvarell maling s. 9

Akvarell skisse s. 32

Akvarell skisse s. 36

Modell forslag s. 44

INNEHOLD

Abstract, Sammendrag.....	4
Intro.....	5
- bakgrund	
- metode	
- mål	
Presentasjon av plassen.....	6
- Byens framvekst	
- Landskapsrom	
- Bevegelse og rom på plassen	
- Inntill liggende prosjekt	
- Problemer og muligheter i området	
Byliv og urbane møtesplasser.....	16
Tilgjengelighet til vannet.....	17
- Södertull	
- Daniaparken	
- Drammen	
- Kongsberg	
- Kunnskap å ta med videre i forslaget	
Akvarell som verktøy.....	24
- Intuisjon og rasjonalitet	
Forslag.....	26
- Plan 1:2000	
- Skisse prosessen - Nivåer ved nybruen	
- Skisse prosessen - Bevegelse	
- Terasse nivåer	
- Rom, adkomst vest	
- Rom, adkomst øst	
- Bevegelse	
- Elvebredden på sørsiden	
- Materialer	
- Kommunisere elve rommet	
- Plan 1:1000	50
- Snitt A-A', B-B', C-C'	51
Refleksjoner.....	52,53
Epilog.....	54,55
Litteratur og bildeoversikt.....	56
- Norsk-Svensk mini ordbok	

ABSTRACT

This master thesis is about to use the water. Kongsvinger has Norways largest river that passes through the city, and that is without making use of that fresh nature resource. I have focused on making a new suggestion for the ability and access to the water. My tool has been watercolour, primary aquarelle. I have used aquarelle as a tool under my analysis, under sketching and in presentation. To be physical at the place that I worked with has been an important part of my sketching process. The area I have studied is between Kongsvingers two bridges. The area is narrow and long and is today three meters above the waterline. On the riverbank straight across are roads and railway. They are part of this river landscape and are easy to see from the northern river bank that I am working with. That is why I also have been working with the riverbank on the other side of the water. Parallel with my aquarelle sketches I build a landscape model in scale 1:500. The model has been useful when I have studied the differences in height, the space and the buildings in the area.

One part of my result is a proposal with ability for movement in the waterline. A suggestion that remains the drama in the room of the river, and amplifies the closeness to the water. With this proposal a contact with the water is created, a contact that is a shortage in the town today. The proposal is visionary, but even small towns should have visions. The suggestion can be seen as a supplication in the debate about a new design of the riverside through a landscape architects point of view.

The other part of my result is a study in methodology where aquarel technique becomes the most important tool to find out about ways for intuitive ideas from the landscape and physical possibilities in the landscape to intertwine in new proposals for the area. I hope that my aquarelle and proposal will inspire you to make paintings. Paintings will help you communicate and engage with other people more easily than words can.

SAMMENDRAG

Dette eksamensarbeidet handler om å bruke vannet. Kongsvinger har Norges største elv som går igjennom byen, uten at man utnytter denne rene naturressursen. Jeg har fokusert på å lage forslag på tilgjengeligheten til vannet. Mitt arbeidsverktøy har vært vannfarger, akvarell primært. Jeg har brukt akvarell som verktøy under analyser, skisser og presentasjoner. Det å være fysisk tilstede og føle plassen har vært en viktig del av skisseprosessen min. Arbeidsområdet jeg har jobbet med er mellom byens to bruer. Området er langsmalt og ligger i dag 3 meter over vannnivået. På motstående elvebredd er riksvei, jernbane, og lokalvei med gangbru over. Disse trafikkstrukturer er en del av elverommet som oppleves når man sitter i vannkanten. Derfor har jeg også jobbet med elvebredden på andre siden av elven. Parallelt med akvarell skisser har jeg bygd en landskapsmodell i skala 1:500. Modellen var til hjelp når jeg skulle studere høydeforskjellene, rommene og bygningene på plassen.

En del av resultatet av mitt arbeid er et forslag med mulighet for bevegelse i vannkanten. Designen ivaretar dramatikken i elverommet og forsterker nærheten til vannet. Med dette skapes en kontakt med vannet som savnes i Kongsvinger i dag. Forslaget er visjonert, men selv små byer bør ha visjoner. Det kan sees som et inlegg i debatten om utformningen av elvebredden sett igjennom en landskapsarkitekts øyne.

Den andre delen av resultatet av arbeidet er en studie av akvarell teknikk som metode. Med akvarell som det mest viktige verktøyet for å finne måter å flette sammen intuitive idéer fra landskapet og fra de fysiske muligheter i landskapet, til nye forslag for området. Jeg håper akvarell skissene og forslaget mitt inspirerer deg til å male bilder. Bilder kommunisere og engasjere lettere enn ord.

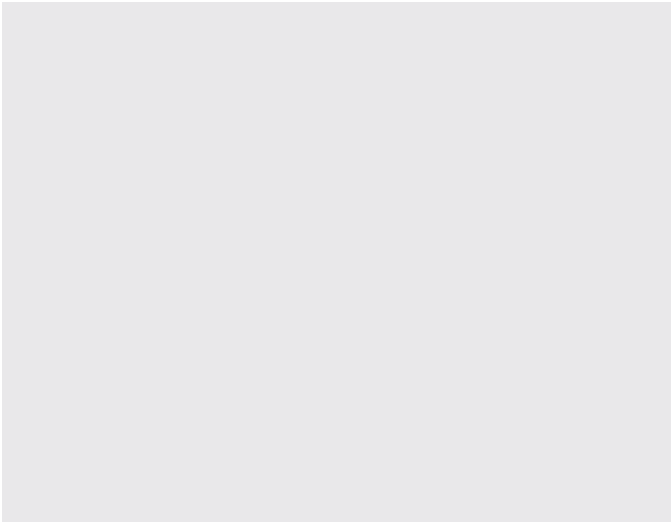
INTRO

BAKGRUNN

Dette eksamensarbeidet er en studie av Kongsvinger elvebredd med akvarell som verktøy. Byen ligger vakkert i landskapet med en stor elv som deler byen i to. Ambisjonen min har vært å bruke vannet i mitt arbeid, og forsøke finne løsninger der tilgjengeligheten til vannet vinner. Jeg valgte å jobbe med akvarell fordi jeg synes det er spennende, og det gir meg ofte en følelse av positiv flyt. Jeg ønsket å utvikle mine ferdigheter og jobbe med akvarell bilder på en annen måte enn jeg har gjort tidligere. Nå har jeg brukt akvarell i studier av plassen, i analyser, som skisse verktøy og i presentasjonene av forslagene. Kongsvinger er min oppvekst by og jeg ønsker at man kunne utnyttet potensialet i naturen bedre. Byen har en vakker og ren elv i midten, men det finnes ingen plasser å komme ned til vannet. Arbeidsområdet jeg tar for meg er et attraktivt sted for ekspansjon, og med mitt arbeid håper jeg å bidra i debatten om alternativer for vannkanten. Jeg har ønsket å vise fram det jeg har lært meg i utdannelsen min. Men også lære meg nye metoder. Det beste resultatet skapes når man gjør noe man liker å gjøre. 'Att må bra' under arbeidet med oppgaven har vært et overordnet mål. Høsten 2006 gikk jeg et akvarell kurs som handlet om akvarell teknikk og det å forstå rom. Når jeg malte akvarell i det kurset kriblet en tanke om at det kunne fungere å skisse med akvarell. Kanskje skisse i plan, men også i perspektiv med volymer og grenselinjer. Jeg leste Ylva Dahlmans bok om Kunskap genom bilder. Hun skriver at 'En gissning är en bra början, den uttrycker att tron, gissningen och hypotesen är början till kunskap.' (Dahlman, 2004, *Kunskap genom bilder*, Uppsala, s. 28) Jeg trodde på akvarell som skisse verktøy, og jeg gjettet at det var mulig. Derfor våget jeg å prøve. Min familie kommer fra midtnorge med Trøndelag og Møre og Romsdal. Med dette arbeidet har jeg fått en mulighet til å lære mer om byen jeg har vokst opp i. Muligheten til å forstå, respektere, men allikevel ha visjoner.

MÅL

Jeg har to mål med arbeidet mitt. Det ene målet er å prøve akvarell som metode ved analyse av plassen, i skisseprosessen og som verktøy ved presentasjon av forslaget. Det andre målet er å løse en tilgjengelighets problematikk ved vannkanten. Jeg ville skape et forslag på ny utformning av plassen. Med ett integrert vannmiljø i Kongsvinger. Gjennom å skape en urban plass der mennesker har mulighet til å komme nær vannet. Jeg vil vise min skisse prosess fra idé til forslag. Mitt arbeid kan inspirere andre til å male mer med akvarell. Forslaget kan være et interessant inlegg i debatten om elvebredden i Kongsvinger. Min bakomliggende visjon er å tegne ett forslag der tilgjengeligheten til vannet for menneskene kommer i første hånd. Å finne en løsning som kombinerer områdets funksjon av lenk og møteplass mellom bruene. Dette er meningsfylt siden Kongsvinger har få urbane møteplasser. Vannet er en kvalitet som skulle kunne utnyttes for å forsterke og styrke innbyggerne i byen sin identitetsfølelse ovenfor byen.

METODE

Dette eksamensarbeidet handler om å analysere og skisse med akvarell. Jeg har prøvd å bruke akvarell i analysen av elve rommet og i skisseprosessen. Jeg begynte med å male mange bilder av plassen, min strategi var at jeg skulle være på plassen og skisse idéene mine etterhvert som jeg fikk de. Men jeg vet at for å få idéer må jeg lete inspirasjon. Min inspirasjon har jeg funnet dels på reiser, dels i bøker dels på internett. Ettersom jeg har jobbet med vannkanten har jeg kikket på andre byers vannkanter, og andre byers løsninger på tilgjengelighets problematikk. Min forhåpning var at akvarellens karakter kunne hjelpe meg til å finne linjer og farger for mitt design forslag, siden akvarellen oppfører seg forskjellig avhengig av kulører og vannmengde. Å male bilder har gjort at jeg lærer meg mer om plassen. Å male i perspektiv krever at jeg forenkler. Dette har hjulpet meg til å se hva som behøves i designforslaget. Jeg har skrevet skissedagbok for å dokumentere hva jeg har tenkt underveis. Jeg gjorde et litteratur studie om plassen og tegnet kart som viser hvordan byen vokste fram. Inspirert av Pär Gustafssons forelesning der han viste tegneserier av en bys utvikling og vekst. (2007-02-10)

Akvarellen på denne siden er fra kurset "Akvarellteknik - Att förstå rum". Øvelsen het "Interiør i perspektiv". Rommet jeg malte var tegnesalen på skolen, rommet var møblert og med mange detaljer. Når jeg malte var jeg nødt til å forenkle for å få fram det mest interessante. Det var et søkende etter grenselinjer, romslige studier.

Elvebredden på nordsiden. Arbeidsområdet strekker seg fra gamlebruen i øst til nybruen i vest.

PRESENTASJON AV PLASSEN

Arbeidsområdet er elvebredden i Kongsvinger. Den er 250 meter lang og ligger på nordsiden av vannet mellom byens to bruer.

På plassen er byens største shopping senter, Kongssenteret. Med boliger på toppen av den østlige nybygde delen. På hver side av senteret er asfalterte parkeringsplasser for tilsammen 275 biler.

Kongsvinger har altså et kjøpesenter mitt i byen, uten fasade vinduer. Det er en bygning som lukker seg om seg selv. Før det ble kjøpesenter på plassen har det vært møbelfabrikk der. Noen uthus og skur har funnets, men bygningene har alltid vendt ryggen mot elven. På plassen har det også vært tennisbane og sandstrand. Som blivende landskapsarkitekt lurar jeg naturligvis på hvorfor plassen ser ut som den gjør. Idag er den omgitt av vegger, bruer og jernbane. Den nyeste bruen ble bygd 1991. På motstående elvebredd ligger vegen på søyler i vannet, og innenfor den er jernbanen.

Idag har Kongsvinger 17000 innbyggere. Byen er et knutepunkt for buss og jernbane. Nå jobber man med fortetting i bysenteret. Det bor 400 mennesker i sentrum idag. Innenfor arbeidsområdet bor det 23 mennesker.

Plassen er den siste urbane elvebredden som ikke er anvendt som vei. Her finns det muligheter for å gjøre vannet tilgjengelig for byens befolkning og besøkende. Denne bredden har sol det meste av dagen. Den har potensiale til å bli et møtested. Vannet er en kvalitet som man fort glemmer når man går over bruene. Avstanden fra gangfeltene på bruene til vann nivået er omkring 8 høydemeter.

Det passerer ufattelige 150 kubikkmeter vann i sekundet.

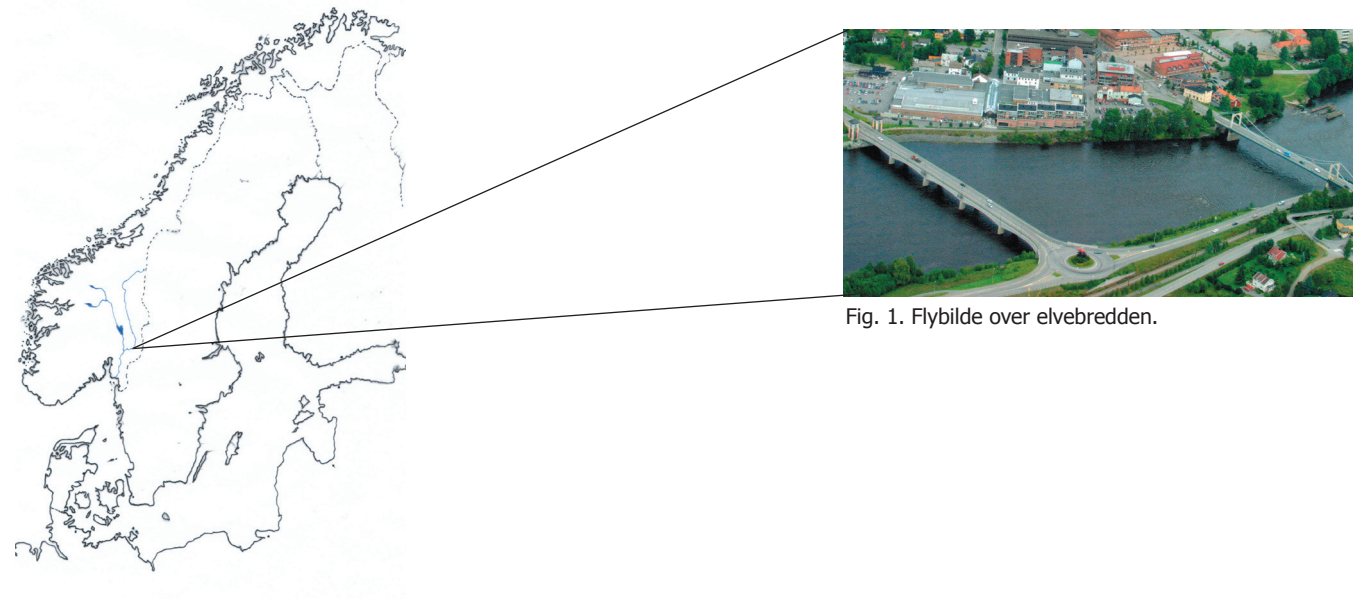

Fig. 1. Flybilde over elvebredden.

Elvebredden på sørsiden. Dette er utsikten fra arbeidsområdet. Riksvei, jernbane og vei til boligområdene Lia og Svenskehaugen. En gangbru fra 70-tallet skjummer utsikten.

Fig. 2. Fotografert fra A.

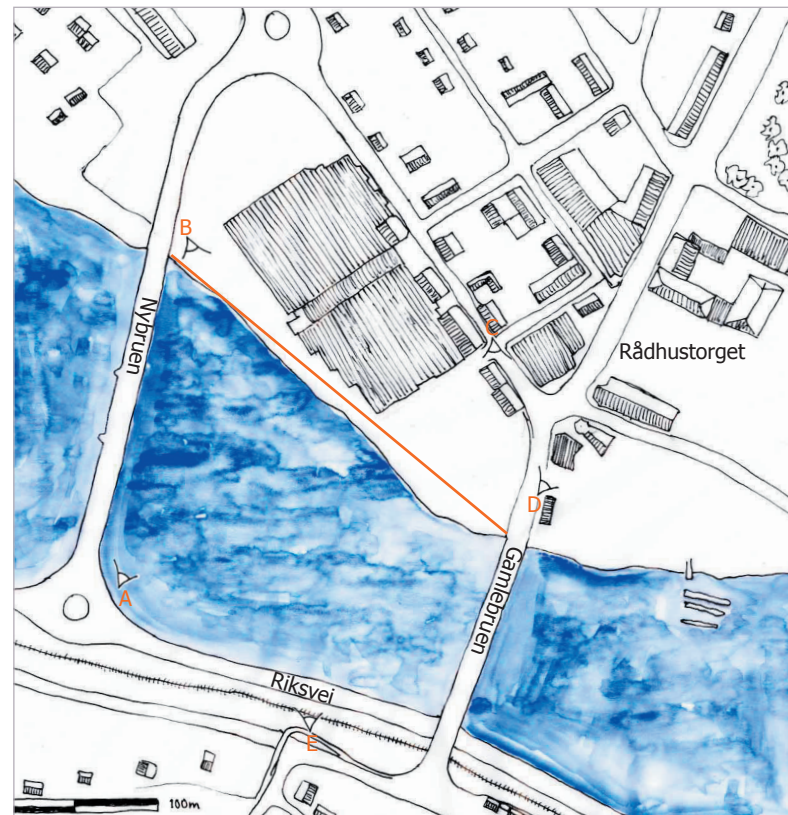
Fig. 3. Fotografert fra A.

Fig. 4. Fotografert fra B.

Verdensrekord på å balansere på line mellom bruene i ble gjort i 2004.

Bildene viser potensialet for hvor mange mennesker det er plass til innenfor arbeidsområdet.

Arbeidsområdet domineres av volumet til kjøpesenteret. Grensen for arbeidsområdet vises med rød strek.

Fig. 5. Flyfoto av eksisterende bebyggelse ved brofestet til gamlebruene.

Ved brofestet til den eldste bruene er det tre næringsbygg i fin menneskelig skala. Disse er oppført fra 1883-1887.

Trehusbebyggelsen fra 1883-84. Fotografert fra C.

Murbygning fra 1887, fotografert fra D.

Jernbane og riksvei på sørsiden, fotografert fra E.

En første studie av plassen. Ved å benytte få farger forsøkte jeg å finne grenselinjene og karakteren på plassen. Ettermiddags studie, bildet er malt i skumringen.

Studie av plassen, forsøk på å male med få farger. Bildet er malt sen kveld.

Formiddagsbilde av plassen.

BYENS FRAMVEKST

Kongsvinger er en festningsby som oppsto som et handelssted på 1600-tallet. Festningens navn 'Königs Winger', er betegnelse på kongens grunn og festning i Vinger. Forsvarsanleggene ved Glommas bredd var ferdig byggd 1668. Den Dansk-Norske kong Christian V fryktet den sterke svenske armeen. Derfor lot han bygge en festning på Tråstadberget 100høydemeter over vannet. Elven svinger skarpt vestover og danner en enorm vollgrav. Festningen var ferdig 1687.

I 1808 angrep England København, og Danmark -Norge kom på Napoleons side i krigen. Svenskene rykket fram till Glommas bredder igjen. Men fortsatte ikke over vannet. I 1814 blir Norge avgitt til Sverige etter at danskenes fredsforhandling i Kiel. I 1854 godkjenner unionskongen Oscar I i Stockholm Kongsvinger som Kjøpstad. Byen fikk handels og håndverkprivilegier og byområdet regulert. Bebyggelsen bestod av omkring 70 bygninger, og i 1855 var innbyggertallet 472.

I 1856 er Kongsvingers første bru byggd. Bruen gjorde det lettere å frakte kongelige mellom Stockholm og Oslo. Hittils hadde man fraktet de kongelige i båt over sundet om kvelden da de ankom fra hovedstaden. Hester, vogner og gods ble fraktet over elven om natten.

I 1862 var jernbanen fra Oslo til Kongsvinger klar, med trase på sørsiden av Glomma. I 1865 gikk jernbanen fram til svenskegrensen. I 1876 ble det vedtatt en byutvidelse som gjorde det mulig for handel og næring på sydsiden også. Det vokste fram en gate med trehus bebyggelse i Glommengata på stasjonssiden. Granskogen ligger som ett belte mellom bebyggelsen under festningen, Øvrebyen og bruene. Byen besto av to deler.

En tysk ingeniør bygde i 1882 en mølle i elven litt øst for bruene. Idag står møllerruinene igjen som et viktig kulturminnesmerke. Og folk flest bruker den som et mål på hvor høy vannstanden i Glomma er. når det er flomtider. I et forsøk på å bygge de to bydelene sammen ble rådhus, skole, bank, politi, bedehus og telegraf oppført i nærheten av brufestet på nordsiden av Glomma. Denne nye bydelen kalles Midtbyen.

I 1900 har Kongsvinger 1524 innbyggere. Byen har et badehus i Øvrebyen og profilerer seg som helseby. Fram til 1905 reiser Dronning Sophie 11 sommre på rad til Skinnarbøl og nyter den vakkre naturen. Unionen varte til 1905. Da Norge ble selvstendig. Under andre verdenskrig forsøkte man sprengte bruene for å forhindre tyske framrykkninger. Bruene ble delvis ødelagt. Etter krigen bygdes hengebruene som finns idag, den sto ferdig 1949.

1682 Elven, skansene, kirken og festningen.

1856 Den første bruene og byutvidelse.

1876 Jernbane og stasjon på sørsiden av elven og ny byutvidelse.

I 1969 ble SIVA - Statens Industrivekst anlegg på 2000 dekar byggd ved Glomma vest for byen. Kommunen fikk 4000 nye arbeidsplasser. Kongsvinger drev sosial boligbygging, og en leilighet kostet rundt en årslønn.

Statsråd Erik Brofoss hadde hatt sine betenkeligheter da Kongsvinger ble valgt som ett av vekstsenterne. "Det er jo så trangt der. Hvordan skal dere komme igjennom med trafikken?"

Den økte trafikken skapte problemer på stasjonssiden. Det ble innført parkeringsforbud langs veien og butikene mistet sine faste kunder som var vant til å kjøre bil. Det var nødvendig å finne en ny trase som gikk utenom Glommengata, helst også en ny bru.

Professor Bjarte Mohr ble engasjert som byplanlegger, og han foreslo en tunnel gjennom Svenskehaugen og videre østover. Og en bilfri gate på stasjonssiden.

Mange av de gamle trehusene ble revet ned og betongbygg med liten omsorg for detaljer ble ført opp. Istedet for tunnel vedtok kommunestyret i 1976 en ny riksveg 2 med trase på nordsiden av Glomma. Denne løsningen hadde lavest anleggskostnader, mulighet for etappebygging og senere utvidelse til fire kjørefelt. Man ønsket en veiløsning med bru som samtidig kunne påkobles en riksveg i begge ender slik at staten kunne bli med å betale. Riksvegen kom med i statens finansierungsplan for 1978-81.

Men alle var ikke enige i denne løsningen og etter en omfattende veidebatt gikk man til ny avstemming i kommunestyret. Arbeiderpartiet hadde 28 representanter og kunne avgjort utfallet. Partiets linje var å støtte utbygging av vei på nordsiden av Glomma.

På selve avstemmingen velger 9 av arbeiderparti representantene å stemme for vei trase på sydsiden av Glomma, de går imot partiets linje. Sammen med de borgerlige og stemmene fra sosialistisk venstre parti avgjør de at riksvei 2 skal bygges på sydsiden. Arkitekt Terje Martinsen var storfornøyd med resultatet som han hadde kjempet for i 15år, som sentral aktivist og arkitekten bak alternativet på sydsiden.

Nybruene - Gjemselund bru var ferdig 1991. Østover på sydsiden ligger riksveg 2 på stylder i vannet. Vegen går under gamlebruene og like etter jernbanestasjonen går den i tunnel før en siste rundkjøring og veivalg til Charlottenberg, Svrigen eller nordover til Elverum. Den nye veien skapte 4 nye rundkjøringer.

1916-1926 Rådhus, telegraf, skole og politi bygges i Midtbyen, mellom festningen og elven.

1969 SIVA, statens industrivekst anlegg

2007 Kongsvinger i dag, nybruene ble ferdig 1991

LANDSKAPSROM

Kongsvinger er i et landskap dominert av skogkledte åser med Glomma i bunnen av dalføret. vannkanten er normalt på kvote 143 m.o.h.

Det overordnede landskapsrommet defineres i nord av Festningen på 249 m.o.h og Vardeberget på 361 m.o.h, og i sør av Marikollen på 379 m.o.h og Holtberget på 394 m.o.h. Langerudberget på 253 m.o.h ses ved Vingersjøen i sørøst.

Høydeforskjellen på ca 100 meter innenfor bysenteret gjør at bylandskapet best oppleves på tvers av dalretningen. Fra Lia i sør er utsikten slående mot festningen og Øvrebyen, gamlebyen oppunder festningen. Fra festningen oppleves det motsatte perspektivet. Takene på bebyggelsen i bysenteret utgjør en femte fasade fra boligområdene i lisonene.

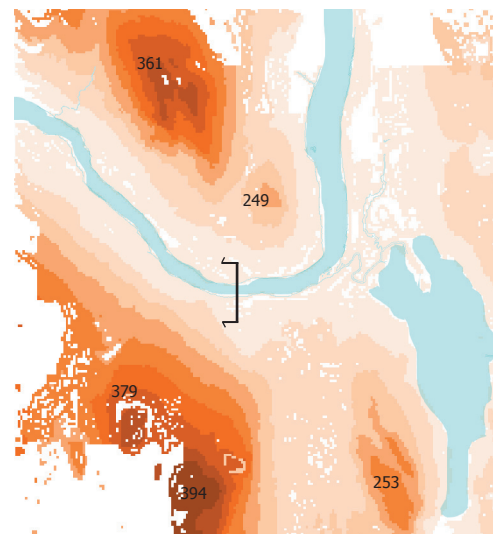
Bysenteret er i 'kneet', der Glomma endrer retning. Elven kommer fra nord og fortsetter nordvest. Elveløpet deler dalbunnen i to og byens funksjoner finns på slettene på begge sider av elven. Bolig bebyggelsen kryper oppover lisdene. De skogkledte åsene er en grønn ramme rundt bysenteret.

Mot nordvest åpner dalgangen seg med åpne oppdyrkede arealer på nordsiden og skogkledte ller på sørsiden av elven.

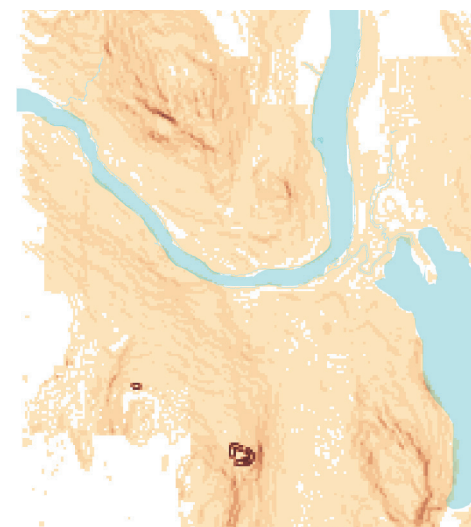
Mot øst er landskapet mer vidt og åpent mot Vingersjøen og nordover mot Solør.

Glommas bredde varierer fra 120meter til 200meter ved Kongsvinger bysentrum.

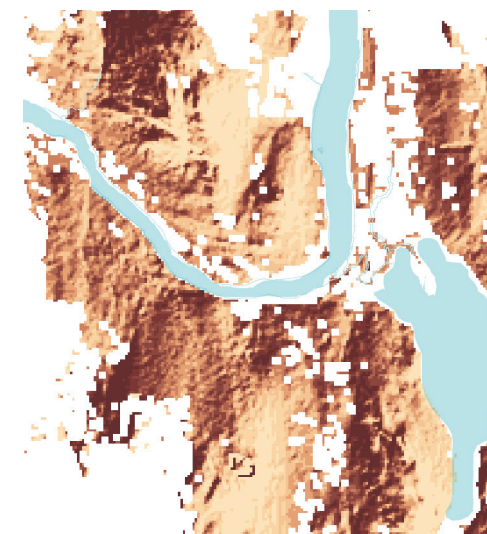
Hovedveger og jernbanelinje følger elveløpet gjennom byen på sørsiden av vannet.

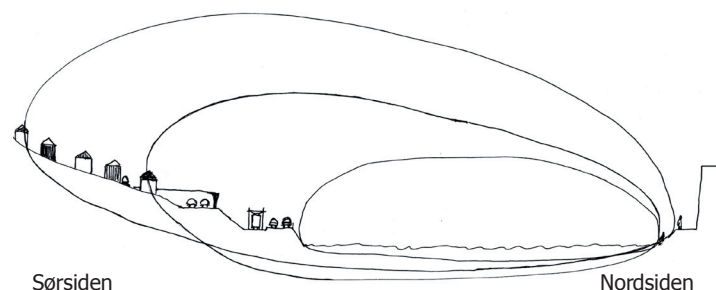
Bildet er analyse av høydedata, desto mørkere farge desto høyere terreng.

Bildet viser bakkene, hvor det er brattest er mørkest på bildet.

Bildet viser skyggene når solen står i sørøst, lisonene på sørsiden av elven har mest skygges mens nordsiden av elven er mer solfylt.

Roms analyse på tvers av elven. Når man sitter i vannkanten ser man skrenten på andre siden, bilene, togene, betong gangbruen, gjerder, villaer, hager og campingvogner. Skissen viser hvordan motstående elvebredd er en del av rommet.

Den dominerende vindretningen følger daldraget langs Glomma.

Gult på kartet viser dalbunnen, grønt viser lisonen. Prikkene viser der de trekledte åsene bryter horisonten når man befinner seg i dalbunnen.

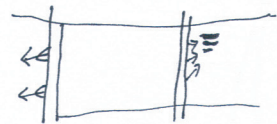
Fig.6. Kartet viser åsrygger og vindretning

ROMMENE PÅ Plassen

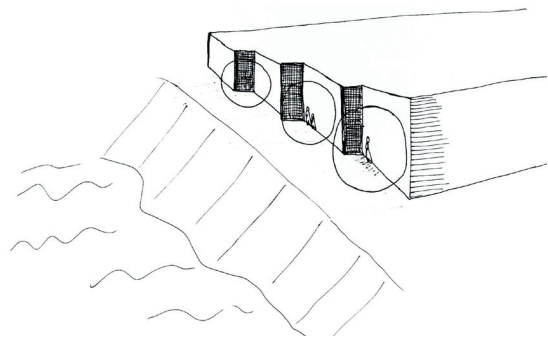
Det er ingen rom som er helt skjermet med vegger på fire sider. Men der bygningen med terrasseleilighetene kommer nærmest vannet, fungerer bygningen som en rom deler.

Fra Rådhuset har man utsikt til vannet. På nordsiden av elven er terrenget der bygningene står relativt flatt, mens terrenget stiger brattere på sørsiden av elven. Området der kalles Lia. På den søndre elvebredden ligger riksveien med jernbanen innenfor. Øverst i Lia er åsen skog kledt og ingen bygninger bryter horisonten.

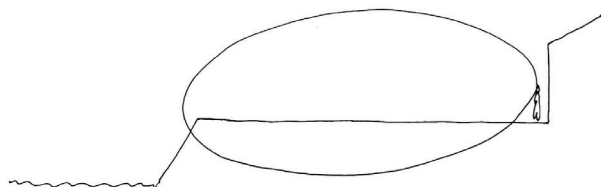
På sommeren kan man av og til se folk som har svømt ut til mølle ruinene. Der sitter man på utstilling og kan ses av alle som passerer på gamlebruen. Fortauet er imidlertid bare på vestre siden av nybruen og dette innebærer at området nærmest nybruen er mer skjermet for innsyn.

Mølleruinene er lite skjermet.

Små rom der bygningen kommer nærmere vannet.

Stort rom mellom gammel trehus bebyggelsen og vannet.

ROM

- Små rom
- Rom med dårlig avskjerming, utflytende
- Stort rom
- Vid åpen utsikt
- Viktig siktlinje, kontakt med vannet

BEVEGELSE I OG OMkring Plassen

Bevegelsene på plassen karakteriseres av ulike måter å bevege seg på.

En veldig rett og rask bevegelse er i form av bil trafikken på bruene. En annen type bevegelse skapes av menneskene som vandrer på Strandpromenaden. Derfra kan man også entre kjøpesenteret.

En annen bevegelse er vannet som flyter forbi. Strømmen i vannet er sterkere her enn på andre plasser i elven, på grunn av et elven svinger.

På veiene omkring er det tyngre trafikk. Omlag 7900 biler passerer hvert døgn på Gjemselund bru, (den vestligste) og omlag 9700 på gamle brua. På sørsiden av Glomma passerer ca 7400 biler pr dag. År 2011 skal ny riksvei 2 føres fram til Kongsvinger med fire felts motorvei. Dette skal forkorte reisetiden mellom Kongsvinger og Oslo. Man regner med at den nye veien vil redusere trafikken over bruene med 3000 kjøretøy per døgn. Da den nye veien føres på sørsiden av Glomma allerede ved Svartfossen, kan de som skal østover eller til Sverige fortsette uten å kjøre over bruene i Kongsvinger.

Langs vannkanten beveger folk seg på Strandpromenaden. Ny gangbru under gamle brua er under bygging. Den kommer til å forbinde mitt arbeidsområde med de gamle mølleruinene på østsiden av gamlebrua. Enkelte tar en snarvei ned fra gamlebrua for å komme til senteret.

Fra nordøst ankommer fotgjengere via et lyskruss. Biler ankommer til parkeringene fra to punkter. Beboerne i senteret parkerer i kjelleren under leilighetene sine.

Som fotgjenger finns fire utgagner fra senteret. Den mest spennende er utgagnen ved kafeen ut mot elven.

BEVEGELSE

- Mennesker som beveger seg på Strandpromenaden
- Besøkende til kjøpesenteret
- Trafikk på vegene
- Vann i elven
- Biler inn på området
- Innganger til kjøpesenteret

INNTIL LIGGENDE PROSJEKT

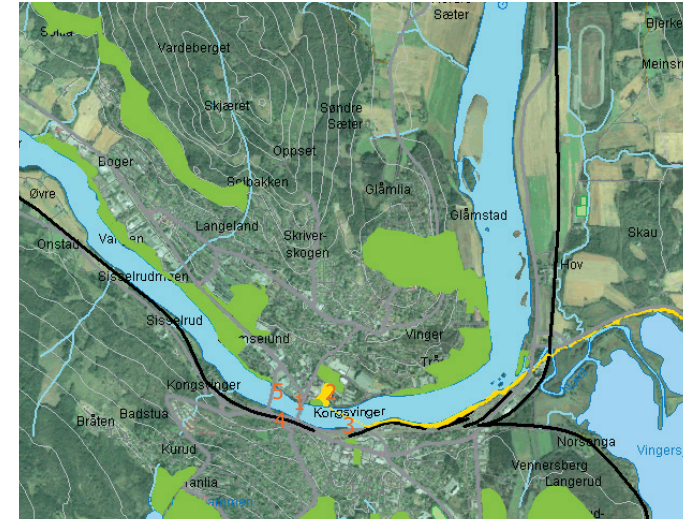
1 - I juni 2007 ble en ny gangbru ferdigbygd under gamlebruen som binder strandpromenaden sammen med turvei systemet ved Tråstad skanse.

2 - Øst for arbeidsområdet ligger den gamle barneskolen som nå bygges om til bibliotek og videregående skole. En ny park skal anlegges i forlengelsen av byparken ned til mølle ruinene.

3 - 300 meter østenfor gamlebruen ønsker kommunen å bygge en ny gangbru som binder sammen bydelene. En slik gangbru skulle kunne integrere boligområdene som ligger sørøst i byen og gjøre Vingersjøen mer tilgjengelig for befolkningen på nordsiden.

4 - 7 km vest for byen planlegges ny motorveisbru, den vil føre til at transport og reisende fra Oslo til Sverige krysser elven før Kongsvinger og kjører gjennom byen på veien på sørbredden.

5 - Arbeidsområdet er strandpromenade og binder sammen tur områder ved Gjemselud idrettsplass i vest og Tråstad skanse i øst.

Kartet viser grønne eksisterende områder, og gule planlagte områder. Arbeidsområdet har potensiale som lenk mellom grønne arealer.

Bildet viser landskapet øst for gamlebruen. Den gamle barneskolen ovenfor mølleruinene, med festningen i bakgrunnen. Barrtrærne midt i bildet er i byparken. Det er planlagt ny park fra eksisterende bypark og ned til mølle ruinene.

PROBLEMER OG MULIGHETER I OMRÅDET

Ett av de største problemene i området er at bebyggelsen har vendt ryggen til vannet. Det er synd at elvekanalen er så bratt og ser ut som en flommvoll. Det er behov for tiltak slik at man kan komme helt ned til vannet. På motstående elvebredd er det en trist betong gangbru fra 70-tallet som skjemma utsikten. Området mangler rom skapende element på begge sider av kjøpesenteret. Idag er plassen utflytende og lite definert.

Flomfaren i området gjør det vanskelig med bygg nære vann. I 1995 var det stor flom sist, og alle har stor respekt for vannets kraft og styrke. Planleggerne opererer med flomkart som viser beregnet vann stand ved 100års flom. Utfordringen ligger i å bygge på en slik måte at materialene ikke blir borte i neste flom.

Potensialet for plassen er dens sentrale beliggenhet i byen, og at det er mange mennesker som beveger seg i området. Dette landskapsrommet er det mest dramatiske i byen og skulle kunne utnyttes som et møtested.

Fig. 7. Flyfoto fra storflommen i 1995. Store deler av arbeidsområdet står under vann.

Muligheter til å oppleve vannet og dramatikken i elve rommet.

BYLIV OG URBANE MØTESPLASSER

Byplanleggere drømmer om plasser der mennesker møtes og agerer med hverandre på en positiv måte. Jeg tror dette er mulig hvis man designer slik at det er spennende å være der. Men jeg fikk en skisse-sperre etter en diskusjon om nordmenn og offentlige rom. Helena sa ganske enkelt:

‘I norge er det offentlige rum i skogen. På kvällar och helgar träffas man vid vattenkranen på turiststugan i skogen.’ (Helena Olsson, 19.04.07) Det største er naturen for nordmenn. Det føles vanskelig å skape offentlige urbane rom i en småby som Kongsvigner. Ergo konkurrerer gaterom og torg i norge med vill, vakker og rå natur.

‘Den kontinentala människan möter Gud hos en annan människa. Nordbon möter Gud i naturen.’ (Andersson, Thorbjörn, 1999, i *Landskapet vi lever i*, s 48) Kanskje er nordmenn bortskjemte med vakker natur nært innpå hverdagslivet. Eller så er vi også en smule innoverte og behøver vandre i skogen for å føle oss friske. ‘Vi går ikke fra den trange mørke bolig ut i det strålende opplyste, velformede offentlige rommet, men fra en strålende privatbolig ut i det mørke, billige forlatte offentlige rom. Ukjent erfaring i sentraleuropeisk historie.’ (Butenschøn, Peter, 1999, i *Landskapet vi lever i*, s 172) Enn så lenge vinner oftest den frie skogen framfor byrom eller parkrom i norge.

Etter tiår med lite investeringer innen utemiljø, er trenden i ferd med å snu. Det er nå mulighet og vilje for å legge omtanke og ambisjoner på hverdagens arkitektur. Dette kan ses i form av prosjekter som Norske turistveier og Skulpturlandskap i Nordland.

I mitt forslag jobber jeg både med å løse hvordan man kan komme ned til vannet og hvordan man kan skape byrom. Det handler altså om begge sider av elven, siden motstående elvebredd ingår i det man opplever når man befinner seg i vannkanten. På motstående elvebredd er det trafikk som dominerer. Riksvei og jernbane ligger parallellt med vannkanten. Bilismens hurtige utvikling og fokusering på vei og transport har tatt overhånd. Idag har debatten en annen klang. Nå engasjerer folk seg og setter spørsmålstegn ved bymiljøets kvaliteter, om bylivets vilkår, om forurensning, og om biltrafikkens raske overtakelse av byens gater og plasser. Byen med de offentlige rom og bylivet reintroduseres som vesentlige objekter for arkitektfaglig debatt og bearbeidning. Samspillet mellom bylivet og livet i byens rom er spesielt interessant. Byen er et møtested og byrommet er rammen for møtet mellom mennesker.

Byliv

Idag dominerer motor kjøretøy i gatene i Kongsvinger. Egentlig burde gågater eller fotgjenger prioriterte gater og fredlige smågater danne et veisystem med valgmuligheter for de som vil vandre. Byen bør invitere til å gå. En form for sosial rekreasjon, en urban rekreasjon er muligheten til å se, oppleve og møte andre mennesker.

Tradisjonelle byroms funksjoner er møtested, markedsplass og trafikkrom. Problemet er når butikkene flytter innendørs i form av kjøpesentre og trafikken tar så mye av gaten att det bare er plass til å gå ved siden av. Gatene bør ha plass for andre rekreative aktiviteter slik som å sitte ned og samtale eller leke. Butikker i kjøpesenter lukker seg fullstendig om seg selv. Markedet er blitt løftet ut av det offentlige rom og har blitt til noe som utspiller seg i private rom. Til tross for internett kommunikasjon og nettbaserte møtesteder velger fortsatt mange mennesker å ferdes og oppholde seg i byen. Byen som rekreasjonsrom, som innkjøps sted og som møtesplass tilbyr vesentlige kvaliteter som er et verdifullt supplement til tilværelsens øvrige muligheter.

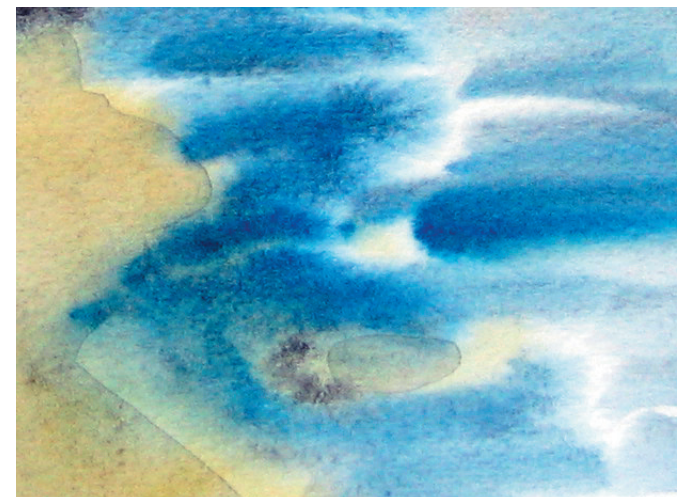
Gjennvunnet by

Helt fra de første kjøpesentrene på 1920-tallet i USA, innså man at kundene måtte ut av bilene og tilbys trafikk frie handlegater for å få ro og fred til innkjøpsaktivitetene. Fotgjenger områder gjør det lettere å gå i byen, men spesielt blir det lettere å handle. I vår samfunns situasjon, der større og større del av dagliglivet foregår i private hus, private pcér, private biler, private arbeidsplasser og i sterkt kontrollerte og privatiserende handlesenter, er det tydlige tegn på at byen og byens rom har fått en endret og betydningsfull posisjon som offentlig rom og som møtested.

Nettopp som motstykke til de mange indirekte kommunikasjoner og de mange spredte og private rom får det direkte møtet mellom mennesker, muligheten til å bruke sine sanser og muligheten til å interagere direkte med omgivelsene, en vesentlig attraktivitet.

Renoverte byrom

For renoverte byrom er det ofte et karakteristisk trekk at gater og plasser framstår med en klar form definert av de omgivende bygningsmasser. Fornyelsene består primært av en arkitektonisk bearbeidelse av rommets møblering med vekt på markbelegging, belysning og inventar. (Gehl, Gemzøe, 2000, *Nye byrom*, København, s. 86) Fornyerer innebærer ofte en omlegging av trafikken med prioritering av fotgjengernes bevegelser og opphold. Renoverte byrom skapes gjennom en ny anvendelse av åpne arealer i den eksisterende bystrukturen. Disse arealene er gjerne preget av en diffus eller uklar romslig avgrensning. Nye prosjekt legger vekt på å skape romslig klarhet gjennom en presis bearbeidelse av flatene og ved oppstilling av markante romslige vertikale element. For å skape byrom ved elvebredden kreves at man arbeider med vertikale element som for eksempel trær eller bygninger. Disse vil fungere som vegger i byrommet og invitere til opphold. På Kongsivnger elvebredd finnes noen små bygninger som bør utgjøre stammen i bygningsstrukturen. De bør være rettningsgivende for skala, og dimensjoner for videre utbygging.

TILGJENGELIGHETEN TIL VANNET

Jeg har studert andre plasser ved vann, for å lære om romslige aspekt. Disse plassene har også sine individuelle løsninger på tilgjengeligheten til vannet.

Når man sitter ved vannkanten:

- Hvor stort er rommet?
- Hva er det i landskapet som begrenser rommet?
- Hvilke objekt kommer innenfor elverommet?

Malmö Södertull

ROMSLIGHET
Plassen er ved bykanalen som går rundt gamlebyen. Den består av trapper som leder ned til vann nivået. På andre siden av kanalen er det travel biltrafikk. Landskapsrommet går helt til fasadene på bygningene midt imot.

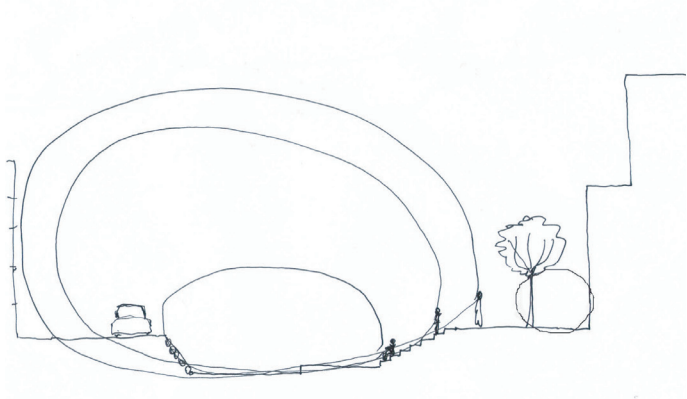
MATERIALER
Granitt trapper leder ned til et nivå ved vannet. Det er vannkunst i trappene og lyssatt nattetid. Steinkunst i form av katter pryder plassen. Motstående bredd er en steinskrent med lav vegetasjon. Vannet i kanalen er ikke badekvalitet.

NIVÅER
Plassen består av to nivåer, en trapp og en skrent. Fra nivået inntil hus fasadene har man ikke oversikt over nedre del av trappen eller nivået ved vannet. Sitter man på det nedre planet føler man seg skjermet.

MULIGHETER
Her skulle en hekk på motstående bredd vært bra for å skjule bilene. Nivået ved vannet er ikke slik at man kommer helt i kontakt med vannet. Kanskje er nivået designet for å legge til med kajakk eller kano, ikke for bading da vannkvaliteten er dårlig.

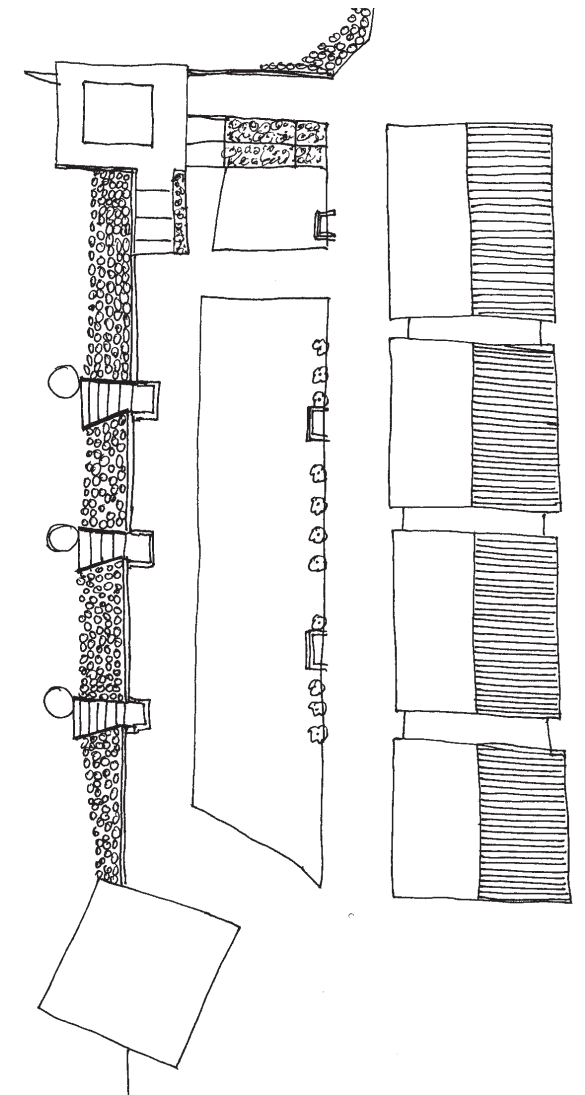

Södertull

Dania parken Bo01

Malmö Daniaparken

ROMSLIGHET

Flomvullen har noen gjennomskjæringer der man kan komme ned til vannet. De minner litt om plassene der man kan sette ut båter fra. Bakenfor disse finns en strandpromenade. Gjennomskjæringene markeres og starter med en terrasse man velger å gå inn i. Rom skapes i mellom terrassene og inne i hver enkelt terrasse.

MATERIALER

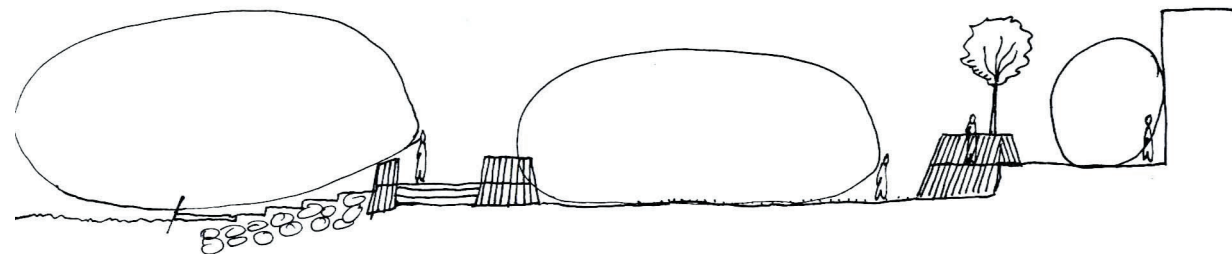
Naturstein er brukt i murene på terrassene, mens trappen ned til vannet er i plass støpt betong. I vannet ligger runde trebrygger med bade stiger.

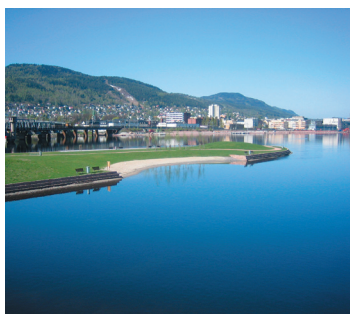
NIVÅER

Plassen består av et nivå ved hus fasadene som avgrenses av en trerekke og de øvre terrassene. Nedenfor er et gress nivå før en promenade av grus og terrassene som skjærer igjennom flomvullen. De runde tredekkene utgjør kontakten med vannet, og fullbyrder tilgjengeligheten til vannet.

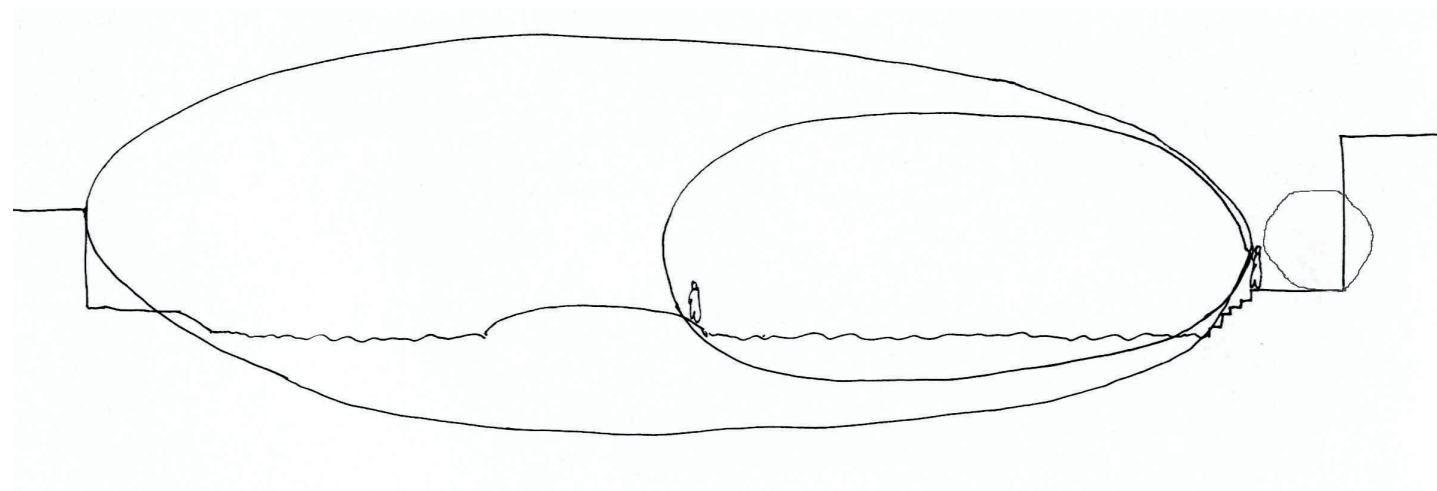
MULIGHETER

Plassen er nærmest optimal, og er utført med stor formsans og omsorg for detaljene.

Drammen, strand tema.

Drammen, urban brygge tema.

Drammen elvekant

ROMSLIGHET

Drammen ligger mellom slakke åsrygger og bebyggelse og veier finnes langs vannkantene i dalbunnen, og på en liten øy i elven. Ved elvebredden nær bykjernen er det bygninger med 4-5 etasjer som danner ryggen i landskapsrommet.

Dalen ellers er vid og åpen, horisonten nås av skog kledte åser.

MATERIAL

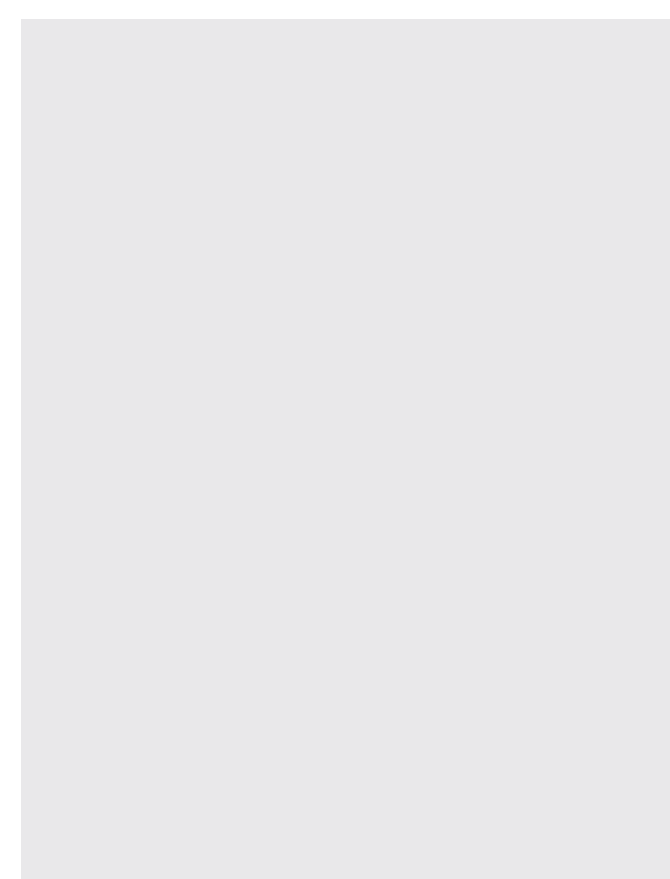
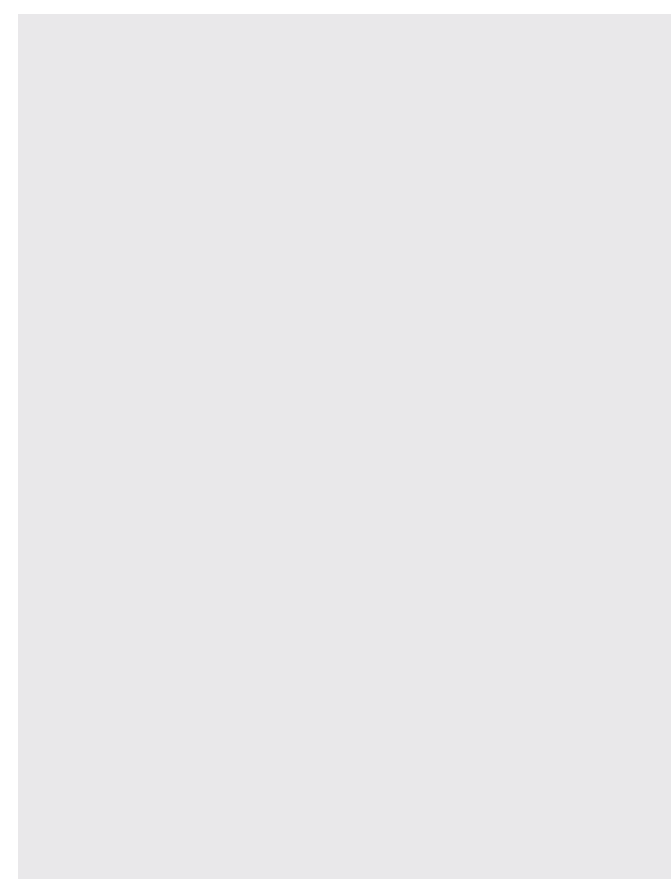
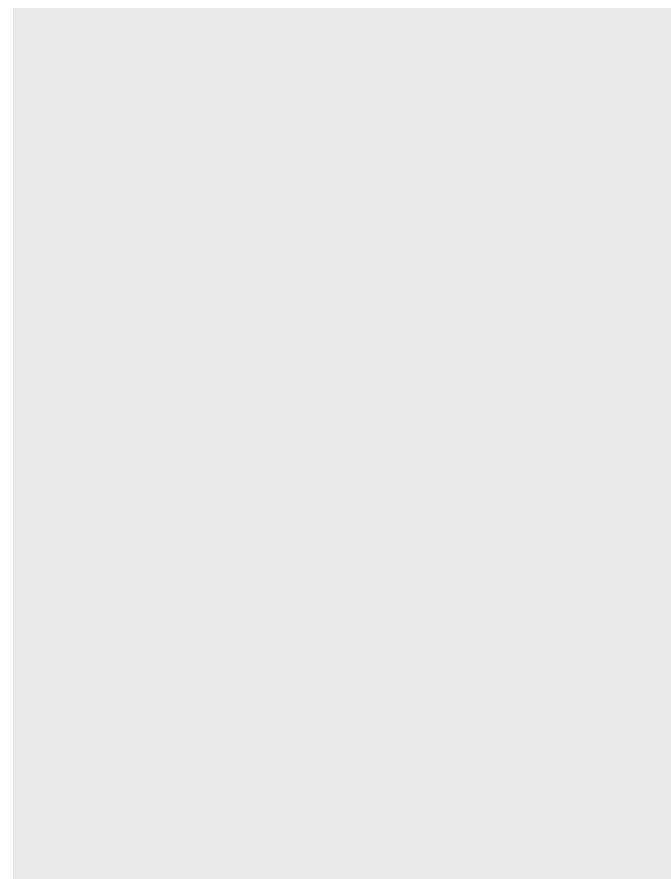
Plassene nærmest bykjernen har mer urban brygge karakter, med natursteins trapper og mest harde materialer. Plassene lenger unna bykjernen har gress, stauder og trær. Disse plassene er små sandstrender med strandtema.

NIVÅER

Det er mulig å bevege seg langs vannet og området har få vertikale element.

MULIGHETER

I Drammen har kommunen gjort mye ut av elvepromenaden i byen. Vannet siver sakte forbi og langs breddene er det lagt til rette for spaserturer og rekreasjon. Flere av plassene har universell utforming, med tilgjengelighet til vannet.

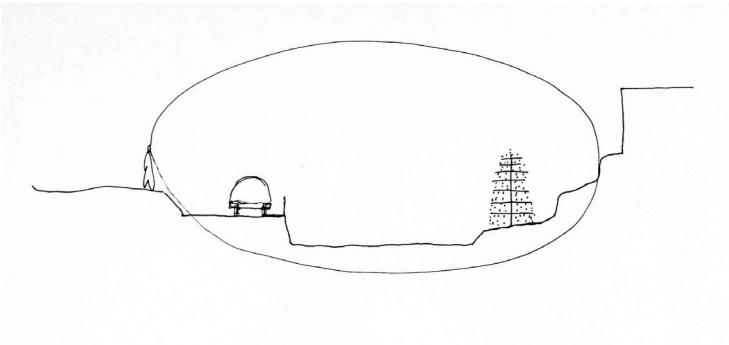
Elven i Kongsberg

ROMSLIGHET
Rommet strekker seg over elven og avgrenses av steine-
ne på andre siden, fasadene på de nærmeste husene og
skogsiluetten lengst bak.

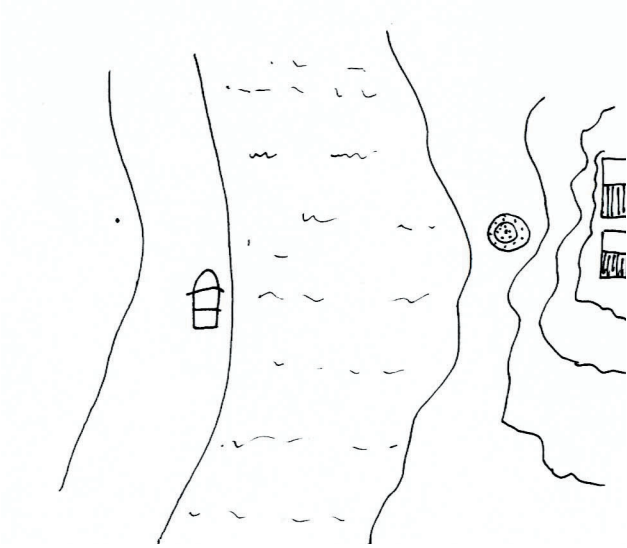
MATERIALER
Asfalt fortau og trafikkerte bruer.

NIVÅER
Når man beveger seg langs elven er det på fortau eller
bruer. Vannet er noe man ser og hører over rekkverket.

MULIGHETER
Byen har tatt vare på og fremhevet gamle bygninger
og rester etter industri. Vannet er veldig tilstedeværende
i byrommene. Vannet er dramatisk med stryk og fos-
ser. Ingen steder kan man derimot komme helt ned og
kjenne på vannet.
Det finnes kunstverk ved elvebreddene. Dels et ståltre
med glassblader, dels en minikirke med speilfasader. Det
kan diskuteres om kunstverkene passer inn på plas-
sen, men de oppfyller en funksjon. De er med på å vise
størrelsen på rommet. Skulpturene er landemerker som
hjelper en å orientere seg på plassen. Og også et turmål i
seg. 'Kom så går vi en tur og kikker på glass treet.'
Men mest kommuniserer disse objektene rommet.

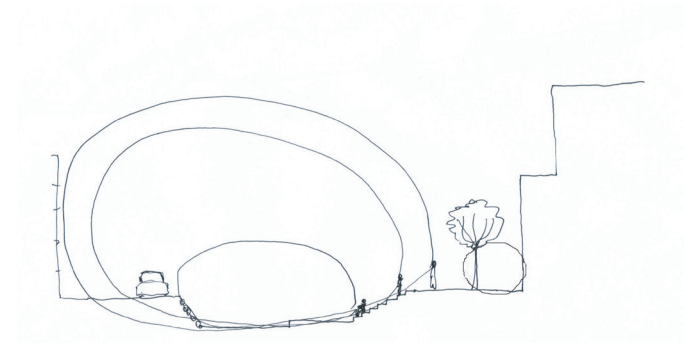

Kongsberg, foss og stryk i elven.

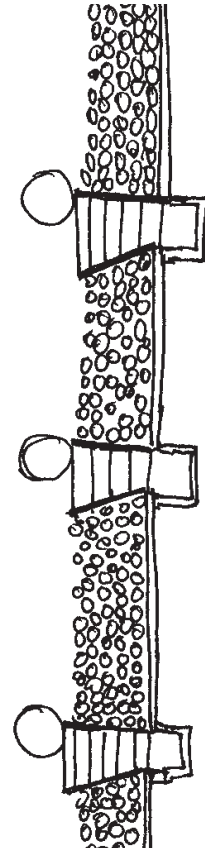

OPPSUMMERING

TILGJENGELIGHET TIL VANNET- KUNNSKAP Å TA MED I FORSLAGET

Det er viktig å arbeide bevisst med begge sider av vannet.

Gjennom nivå forandringer kan man skape flere langstrakte skjermede rom.

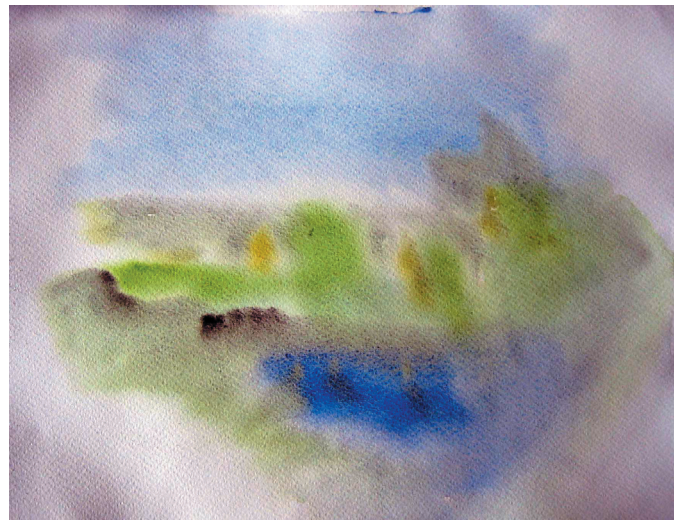

Materialene skal tåle vann.

Vannet er en ressurs for rekreasjon, opphold og vandring.

AKVARELL SOM VERKTØY

Jeg visste ikke sikkert hvordan jeg skulle jobbe med akvarell. Men jeg fikk tips av min veileder Carola Wingren om å male mye. Feks male bilder i ulike årstider, i snø, regnvær, sol. Male på ulike tider av døgnet, nattbilder også. De første bildene ble en tilnærming til plassen. En studie av skrenten. En måte å forstå plassen bedre. Som Ylva Dahlman skriver i sin avhandling: 'Når vi taler om bilder menar vi vanligen att de visar eller representerar världen. Jag kommer i den här avhandlingen att presentera an kompletterande syn på bilder, nämligen den att bilder också skapar världen. Istället för att enbart betrakta bilder som avbilder av något annat, så vill jag lyfta fram möjligheten att det finns bilder med hjälp av vilka vi formulerar något nytt. Det bilderna visar formuleras i samband med att bilden skapas, det vill säga den estetiska uppgiften blir en artikulering, inte en jämförelse.' (Dahlman, Ylva, 2004, *Kunskap genom bilder*; Uppsala, s 17)

Med disse ordene i bakhodet fortsatte jeg å male. Jeg tok med maling, pensel og papir ut til elvebredden. Der satt jeg under ny bruen for å se om jeg kunne se noe nytt. Det skjedde ikke noe nytt hver gang, men det at jeg fysisk var på plassen og malte ga meg en følelse av å være på riktig vei.

Samtidig leste jeg om akvarell teknikkene til Quesada. Han mener det kan lønne seg å male i få farger, og heller jobbe med graden av fargemettning eller vannmengde på penselen. (Parramón J.M, Quesada J. 1992, *Mal landskap i akvarell*. Aschehoug, s 27)

Jeg følte at det var naturlig å jobbe med akvarell, vannfarger, siden arbeidsområdet handlet om vann. De første akvarellene av skrenten førte meg nærmere plassen. Deretter begynte jeg å søke etter løsninger for tilgjengeligheten til vannet med akvarell skisser.

For å komme i stemning til å male nye skisser leste jeg arkitekt magasiner, søkte på internett og var allment årvåken når jeg besøkte andre plasser med vannkanter, for å inspireres av andre byers løsninger og kunnskap.

Å male akvarell skisser av mine idéer har gjort at jeg har kunnet kommunisere med andre om mine tanker. Akvarell skissene innefatter alle typer perspektiv, også skisser i plan og profiler.

Til slutt gjorde jeg planene i forslagsdelen i akvarell, for å se om de kunne binde arbeidet tettere sammen. De kan nå sees ved siden av planene i Auto Cad. Jeg valgte også å bruke andre metoder til å presentere forslagene, slik som fotomontasjer og bilder av modellen. På den måten har jeg kunnet sammenligne hvordan ulike skisse teknikker kan bidra med forskjellige typer av kunnskap og føre meg videre i skisseprosessen på ulike måter.

Parallelt bygde jeg modeller av arbeidsområdet for å undersøke størrelser og skala på bygninger og plasser.

INTUISJON OG RASJONALITET

Mitt arbeid er en studie mellom rasjonalitet og intuisjon, med en dragning mot det siste. Med rasjonalitet mener jeg her vårt vanlige fornufts reson-nemang som vokser fram gjennom trinnvise sluttsatser. Et systematisk tenkende som skaper en rad sammenlenkede påstander.

En intuitiv kunnskaps prosess forsøker mestre det ukjente, konkrete nuets mangfoldige og stadig foranderlige hendel-ser. Man forsøker i dette 'her og nå' ane seg inn i fremti-den. Dette gjøres gjennom egen tilstedeværelse og innle-velse på plassen, den aktuelle og konkrete situasjonen.

Det kan fort oppfattes som at intuisjon og rasjonalitet er hverandres motsatser, imidlertid bør forskjellene mellom intuisjon og rasjonalitet ses som kompletterende ulikheter av lik verdi.

Det å skisse forutsetter i høy grad at man forholder seg intuitivt til prosessen, ved siden av det rasjonelle. Begge benyttes for å gjøre den mangfoldige og ukjennnte infor-masjonsstrømmen begripelig.

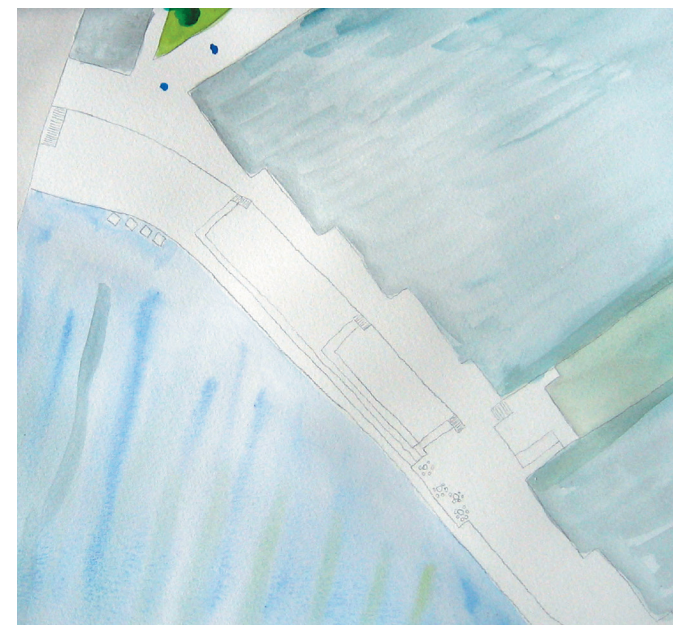
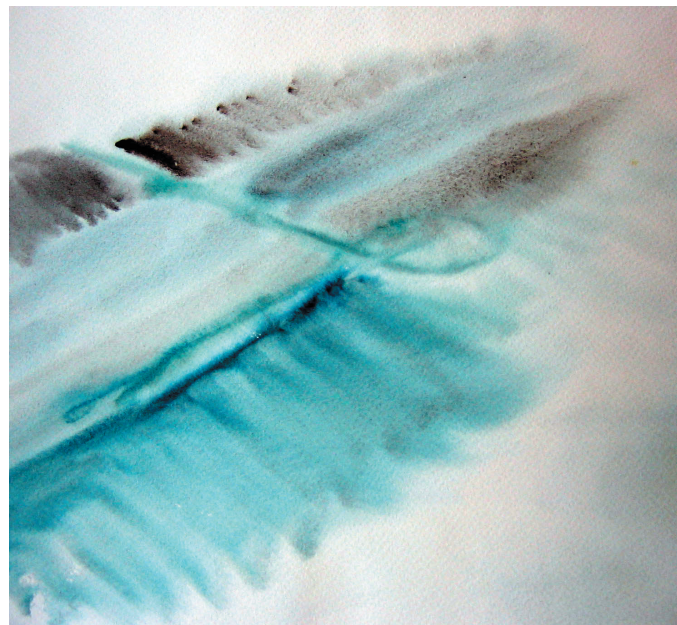
Vi bør lære oss å bruke det rasjonelle inne i det intuitive, siden de ikke er motsatte men en relasjon mellom ulike virkelighetsnivåer der det rasjonelle er avhengig av det intuitive. Det rasjonelle kan bare fange visse aspekter av intuisjonen, men er aldri en del av den. Bestanddelene har noe felles som binder dem dels til hverandre dels til helheten.

For at den som skisser skal ha best mulig sjangs for å innse et dypere prinsipp som holder delene sammen, bør man oppholde seg i systemets senter. Innlevelse, empati og det å være der og kjenne etter er viktig for den som skisser. Den største dimensjonen oppleves intuitivt innen-fra, ikke rasjonelt utenfra. Gjennom å forsøke å få infor-masjonsstrømmen til å kretse rundt en selv slik at en selv blir en del av den. Man forbinder de nye hendelsene med sine personlige opplevelser, minner og fantasier. Skissepro-sessen forutsetter personlig engasjement og tilstedeværel-se i den plassen man studerer. (Birgerstam, Pirjo, 2000, *Skapande handling, om idéernas födelse*, Lund, s 100)

DET INTUITIVE MØTET MED PLASSEN

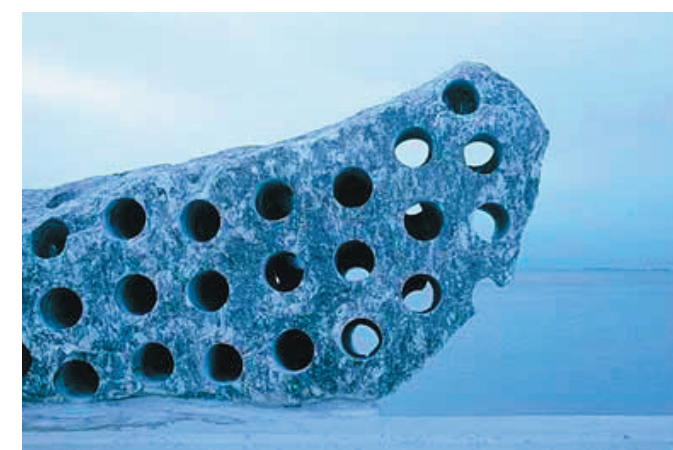
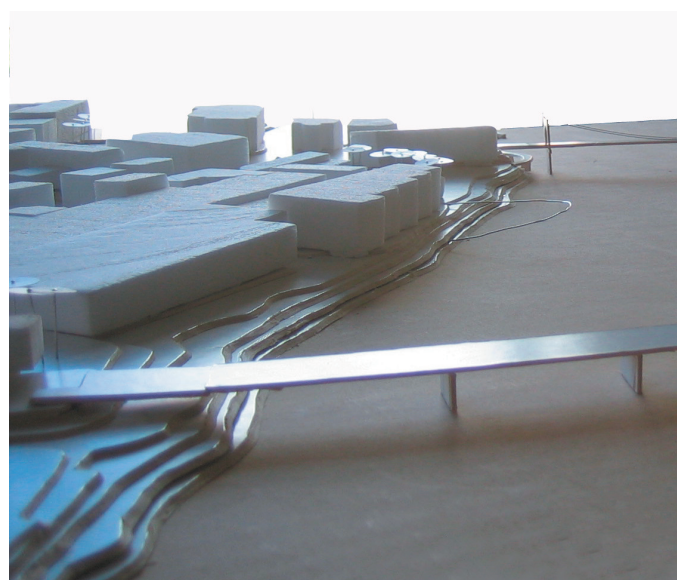
Å skisse handler om at jeg har et behov for å ordne mine opplevelser og for å finne en tydelig retning i situasjonen på plassen som har mange vanskelige og uklare forhold. Skissene kan framfor alt føde uforutsedde spørsmål, idéer og uventede svar gjennom at et mangfoldig myller av in-formasjon avdekker et mer allmenngyldig mønster. Jeg får innsikt i hvordan tingene samspiller med hverandre. Dette øker handlingsfriheten når det vanlige fornufts resonne-manget ikke rekker til. Å skisse hindrer meg i å snuble over de stenene som jeg ikke umiddelbart kunne se, gjennom at jeg retter oppmerksomheten bort fra det som allerede er kjent og som jeg er vandt med, og gjennom å gi form til det som ennå ikke er selvsagt og åpenbart. Gjennom å visualisere kan jeg komme fram til nye idéer og skapende handlinger. Dette innebærer at jeg våger å gi meg hen og skape en personlig relasjon til det jeg gjør gjennom et sinnrikt vekselspill mellom intuisjon og rasjo-nalitet. Intuitivt opplever jeg verden som energi og beve-gelse, rasjonelt kan man oppfatte verden som bestående av faste objekter.

Elvebredden er problematisk å gjøre universell fremkom-melig, jeg startet derfor med å være i vannkanten og male det jeg følte plassen var. Plassen består av vannets myke linjer som kontrasterer til veiene og husenes mer harde linjer. Der i mellom er et mellomland, skrentene. De er for bratte til å gå i. Jeg fortsatte å male mine idéer for områ-det, med en følelse av at det må være mulig å gjøre noe spennende her. Plassen inspirerte meg til å fortsette søke.

FORSLAG

På de følgende sidene viser jeg mitt forslag for tilgjengeligheten til vannet ved elvebredden i Kongsvinger. Gjennom å presentere bilder og tanker fra skisseprosessene. Ved hjelp av akvarell skissene kom jeg fram til endel ideer for utformningen av plassen. Jeg gikk inn i Auto Cad, jeg brukte fotomontasjer og modellen for å se om det var mulig å føre ideene steget videre. Auto Cad er et nøyaktig tegne redskap på vegen mot et mer konkret forslag.

Plan i skala 1:2000
Auto Cad tegning gjør fremstillingen mer presis.

Plan i skala 1:2000
Akvarell gjør vann og skygger mer levende, men er dog mindre presis.

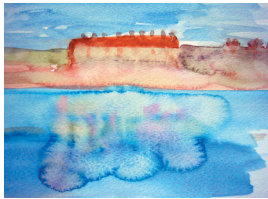
FRA SKISSE PROSESSEN TIL
NIVÅER VED NYBRUEN

Skisseprosessen er et søkende etter mulighetene på en plass. Her forsøker jeg å vise hvordan en tanke leder til en idé som igjen leder videre til en ny tanke og prosessen fortsetter. Alle har sin egen måte å skisse på, noen skisser bare i tankene uten å føre noe på papiret. Jeg er redd for å glemme og derfor lager jeg bilder av tankene, studiene og oppdagelsene. I tillegg til å male liker jeg å bygge modell. Jeg studerte høydekurvene i modellunderlaget og så at området nærmest nybruen ligger lavere enn området ved gamlebruen.

En kveld jeg var ute og malte akvarell, la jeg merke til speilingen av gatelysene i vannet. Lysene gjorde slik at fargene på bygnings fasadene ble gjengitt i vannet.

Lysene gjorde slik at fargene på bygnings fasadene ble gjengitt i vannet. Jeg begynte å skisse på mulige terrasse nivåer, eventu-
elle gjennomskjeringer av skrenten.

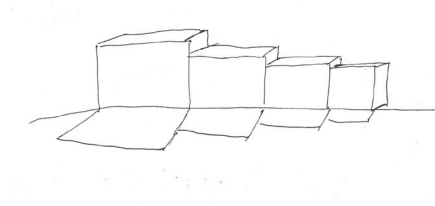
Jeg tenkte at terrasse nivåene kunne være litt som speil-
bildet eller skyggen til bygningene. Først skisset jeg
noen skisser med penn, så gikk jeg til elven og malte
noen skisser med akvarell.

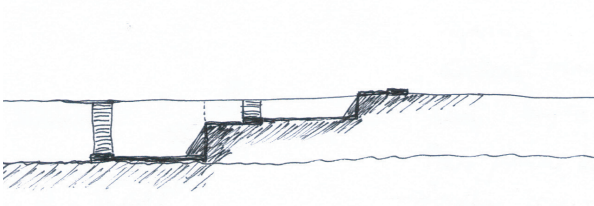
Akvarell malt på natten, bygget speiler seg i vannet.

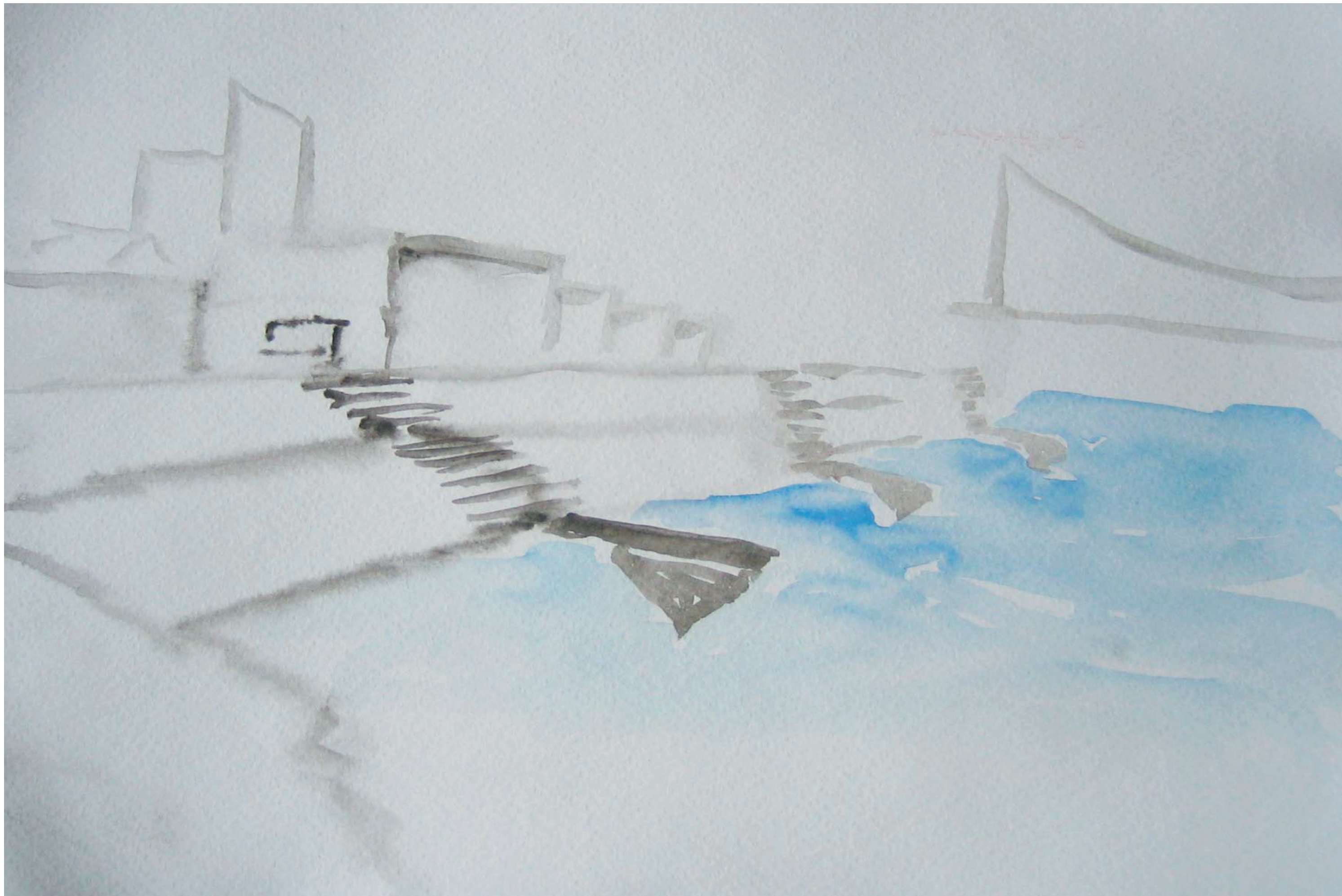

Akvarell malt i mørke, lysene reflekteres i vannet.

‘Speilbilde’ av bygningene / skygge. Skisse etter å ha sett husfargene i vannspeilet en kveld jeg malte akvarell. Inspirasjon til form av terrasse nivåene.

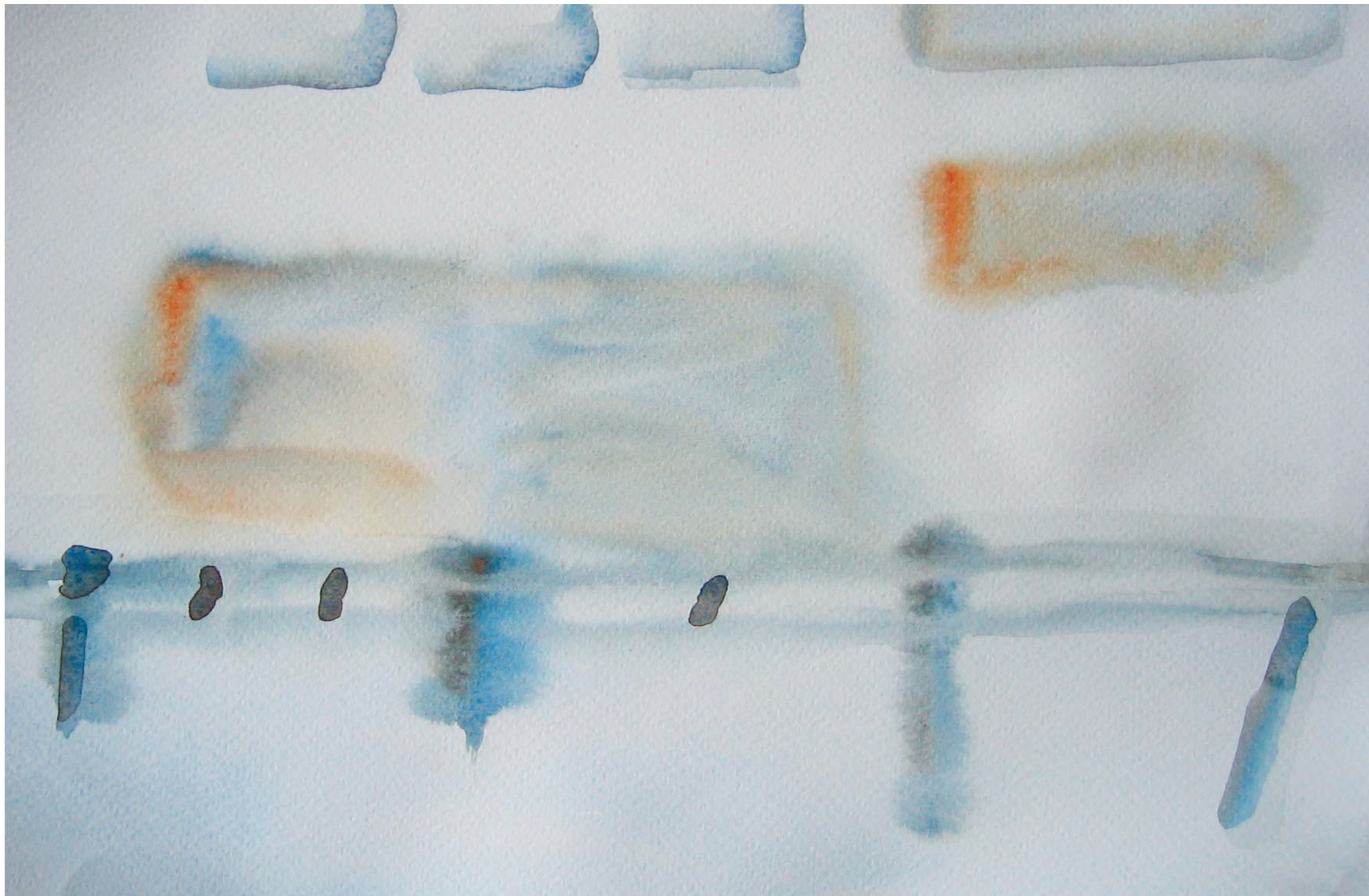
Akvarell skisse av tilgjengeligheten til vannet. Skisse føre studie av digitalt underlag. En slags ønske løsning, som senere viste seg å være urealistisk da området er for smalt for slike trapper.

Akvarell malt om natten. Jeg oppdager husene og lysene som speiler seg i vannet.

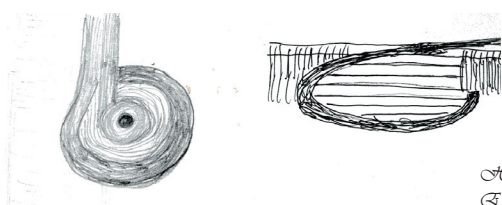
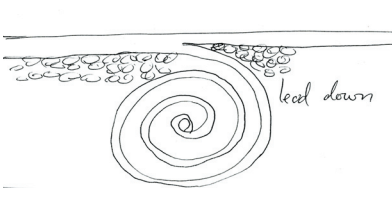
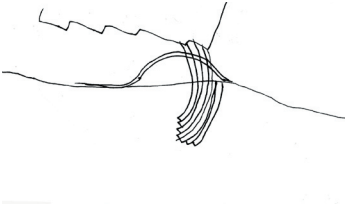

Akvarell skisse av terrasse nivåer med stupebrett som henger ut over vannet. Disse kan man sitte på og gynge før man tar en svømmetur.

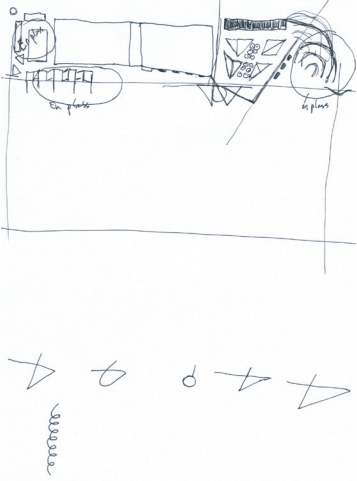
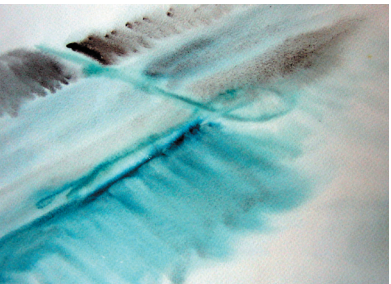
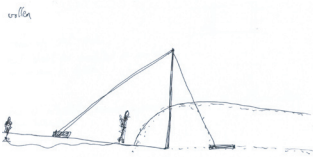

Akvarell skisse i plan som viser ønske om gjennomskjæringer av skrenten. Om å komme ut til vannet.

FRA SKISSE PROSESSEN TIL
BEVEGELSE

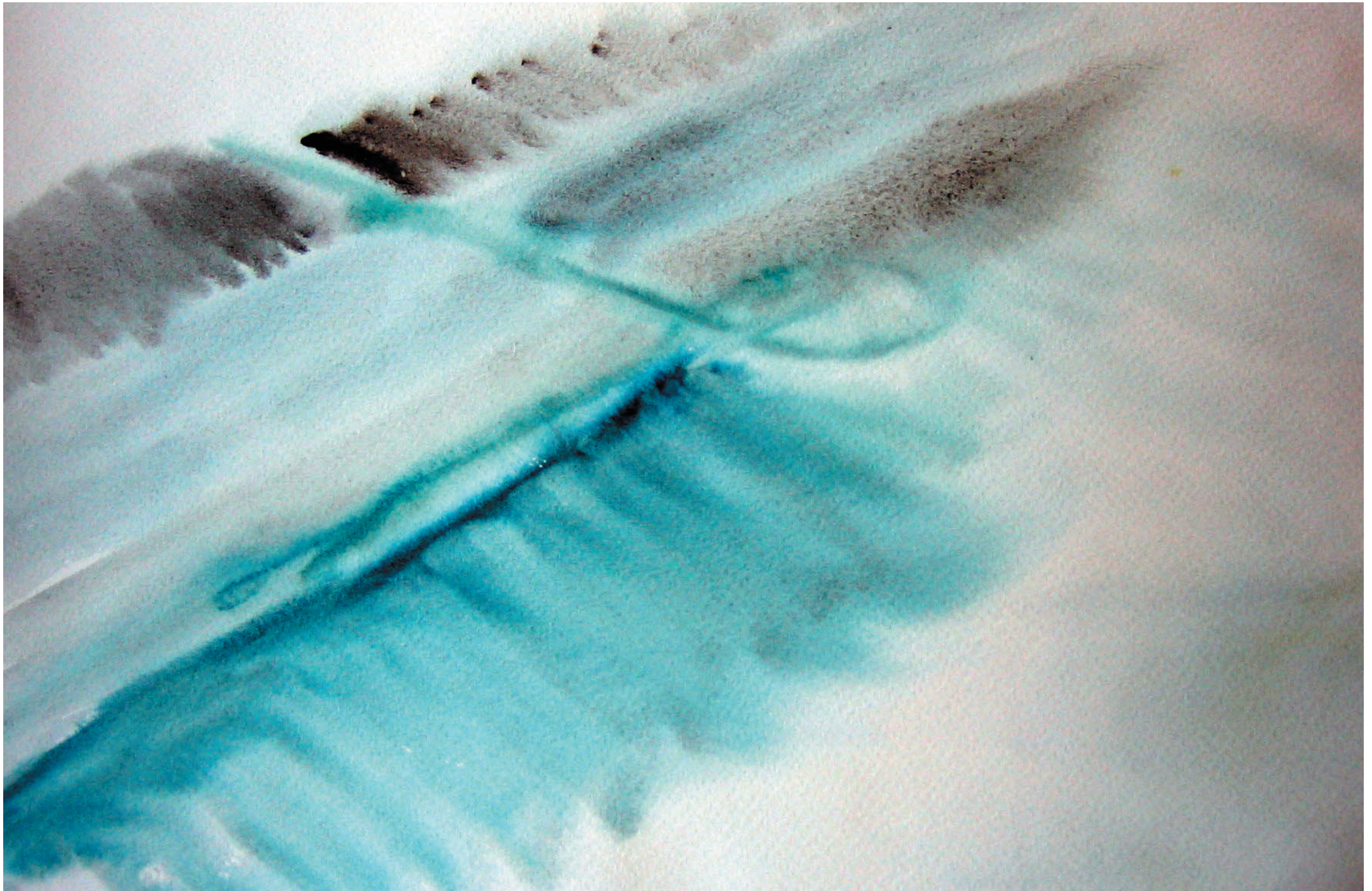

Ena med rammet?
En gjennomskjærning
vil slippe flommen inn.
En i armet hengebru,
som kan løftes opp og
være en stengt dør når det
er høyt vann.

Jeg ønsker at man skal kunne komme helt ned til vannet.
Jeg skisset på muligheter for å bevege seg i vannkanten.
- Hvordan komme ned til vannet?
- Ramper, trapper, spiraler - helst med tilgjengelighet for
de med rullestol, barnevogn eller rullator også.

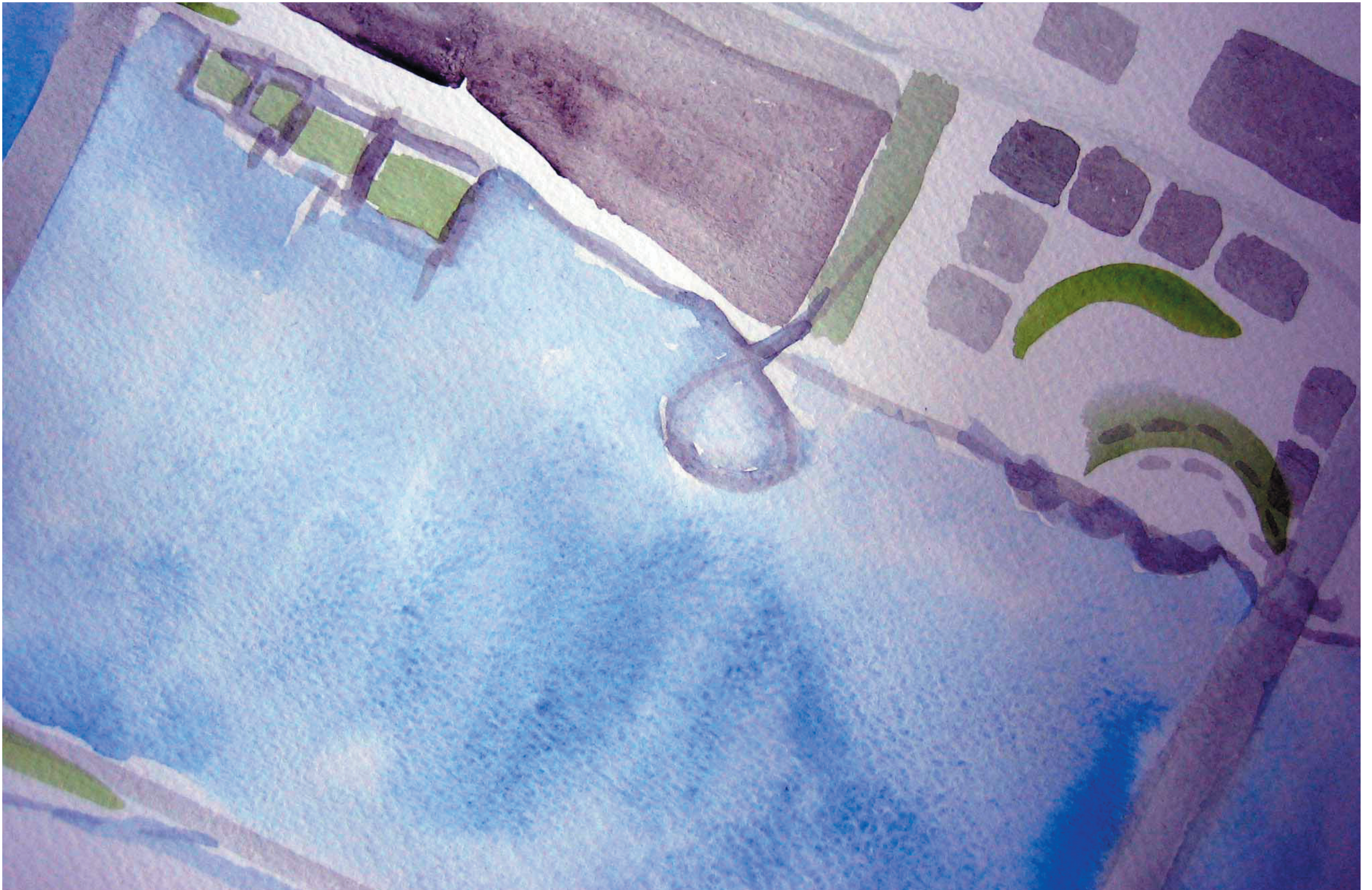
Jeg begynte å studere muligheten for en gangbru som
går ut over vann før den lander i nivå med vannkanten.

Akvarell skisse i fugle perspektiv som viser idéen om en gangbru som går ut over vann og leder ned til vannkanten.

Akvarell skisse i profil av gangbruen.

Akvarell skisse av tidlig plan.

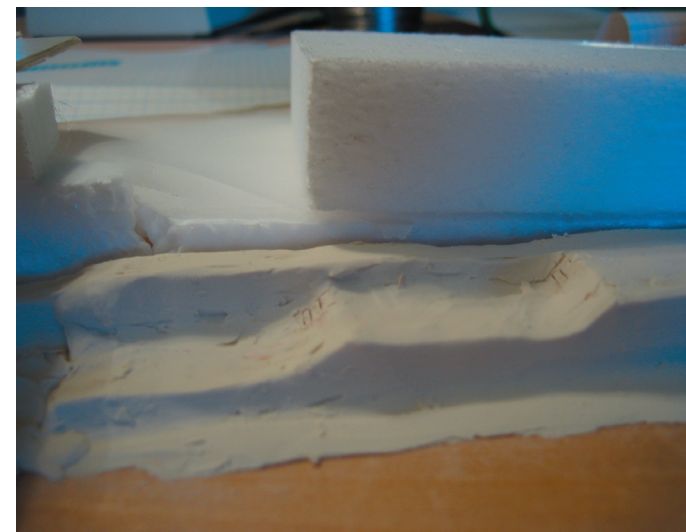

Utsnitt fra planen, skala 1:500. Terasse nivåer med sittekanter.

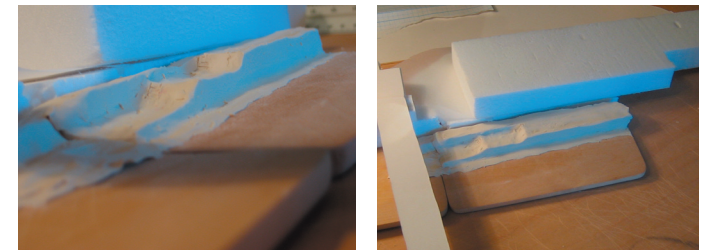
FRA SKISSEPROSESSEN TIL

TERASSE NIVÅER

Det vanskelige er å koble flere idéer sammen og at de skal bli en helhet. Jeg bygde en plastilinmodell for å se hvordan situasjonen ved brofestet til nybruen kan løses. Dette området er lavest i dag, og jeg tenker meg muligheten for å komme helt ned til vannet ved hjelp av terrasse nivåer, og trapper. Samtidig som universell utforming oppfylles gjennom stiforbindelse til sirkel gangbruen. Nivåene blir egne rom på vei ned til vannet. Avgrenset av veggen bak og trappene i siden. Arealet under nybruen har potensiale for å være et utendørs rom der broen fungerer som tak. Passende for barneha-gebarn som spiser lunsj utendørs i regnvær.

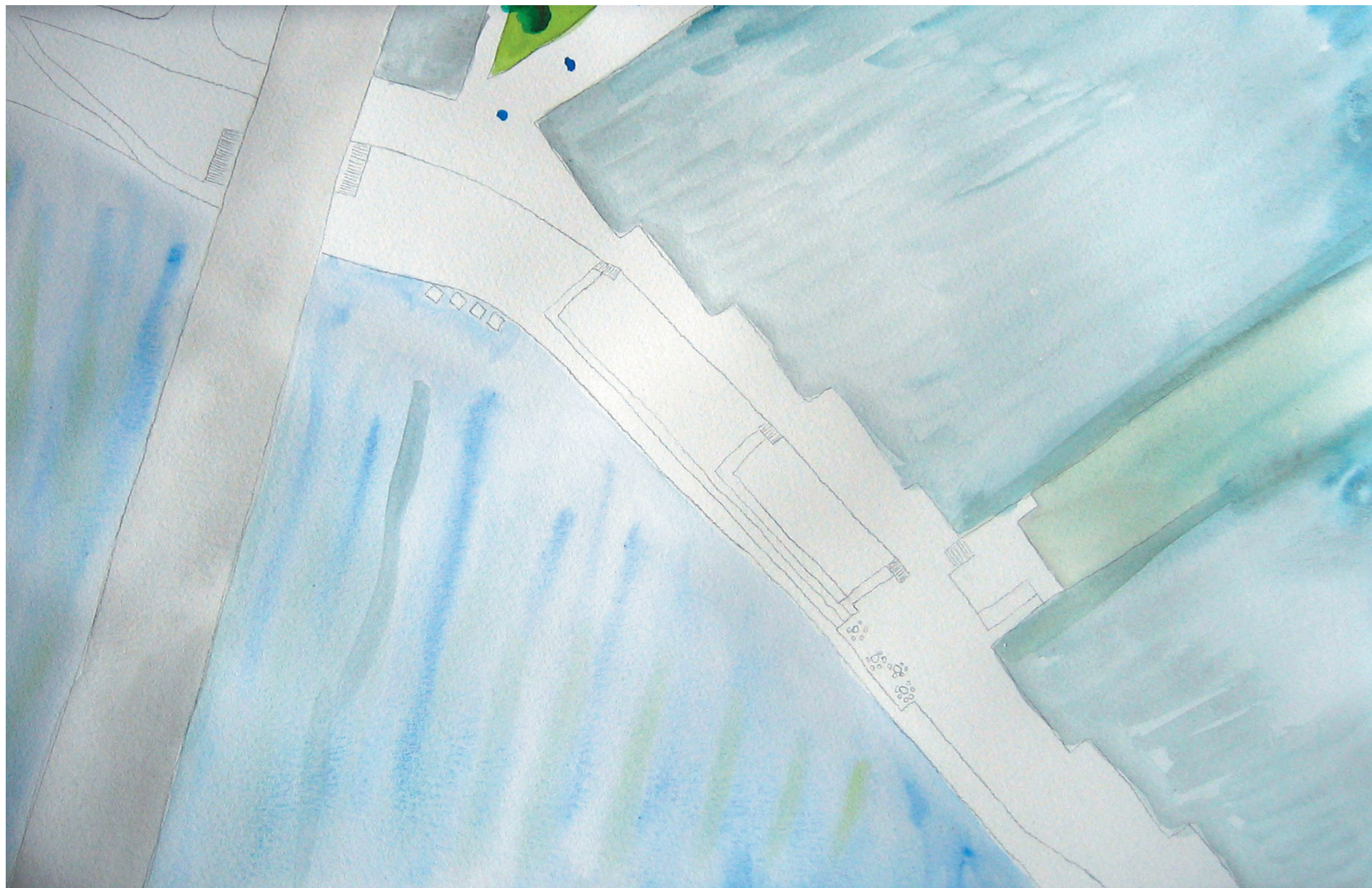
Plastilin modell av terrasse nivåer ved nybruen

Sittekanterne i terreng nivåene ved nybruen foreslår jeg i lys granitt. Som gjenspeiler skrentbekledningen på motstående bredd. Se fotomontasjen side 43.

Inspirasjonsbilder av stein trapper.

Utsnitt fra planen, skala 1:500. Terasse nivåer med sittekanter.

Utsnitt fra planen, skala 1:500. Det vestre området som er parkeringsplass i dag. Forslag med materialer som leder en mot vannet.

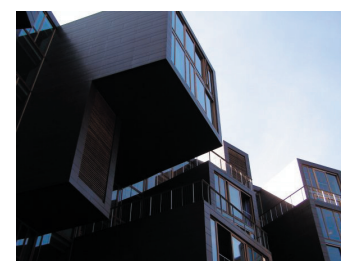
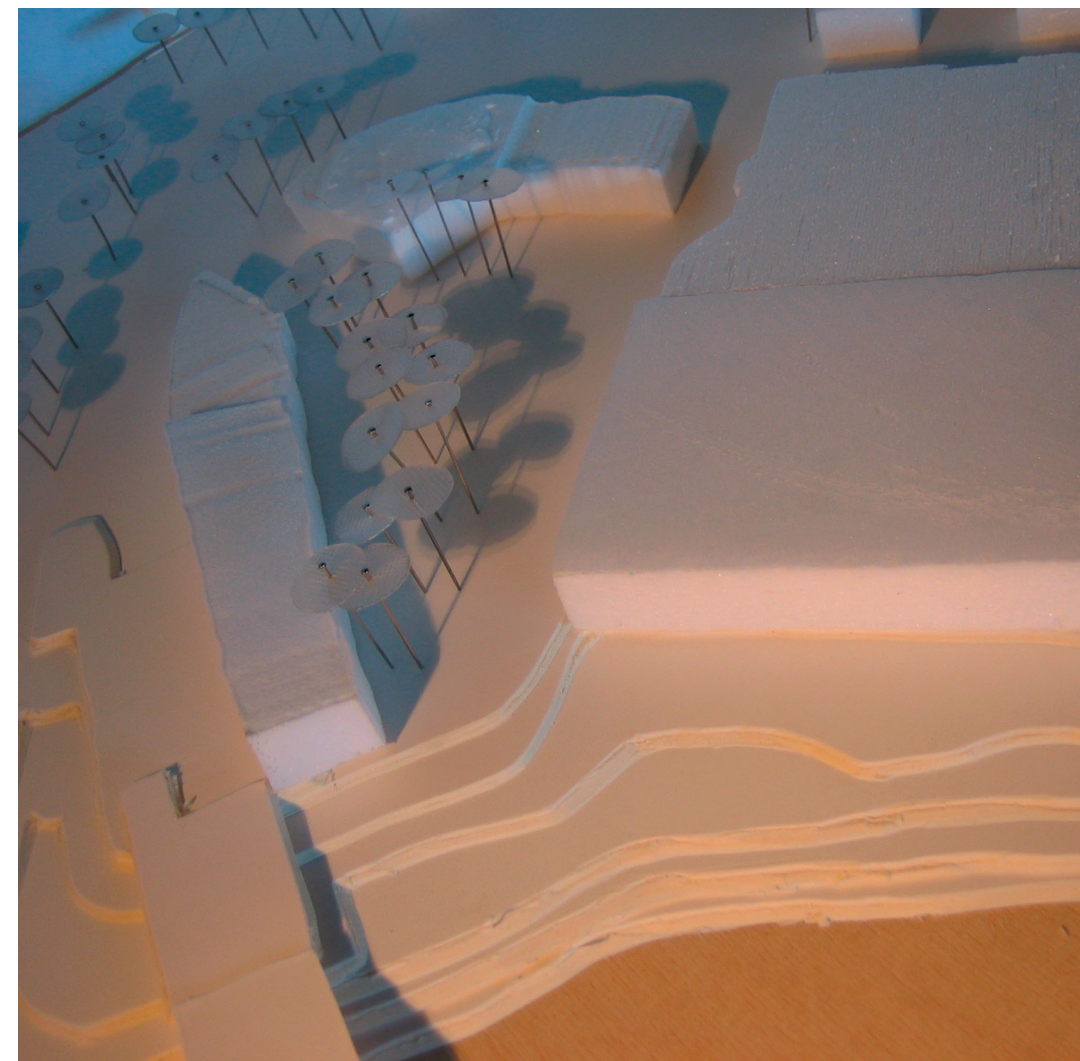

Fig. 8. Ørestad, Danmark.

Arbeidsområdets vestre del, brofestet nybruen. Med Prunus avium og nye bygninger.

FRA SKISSE PROSESSEN TIL

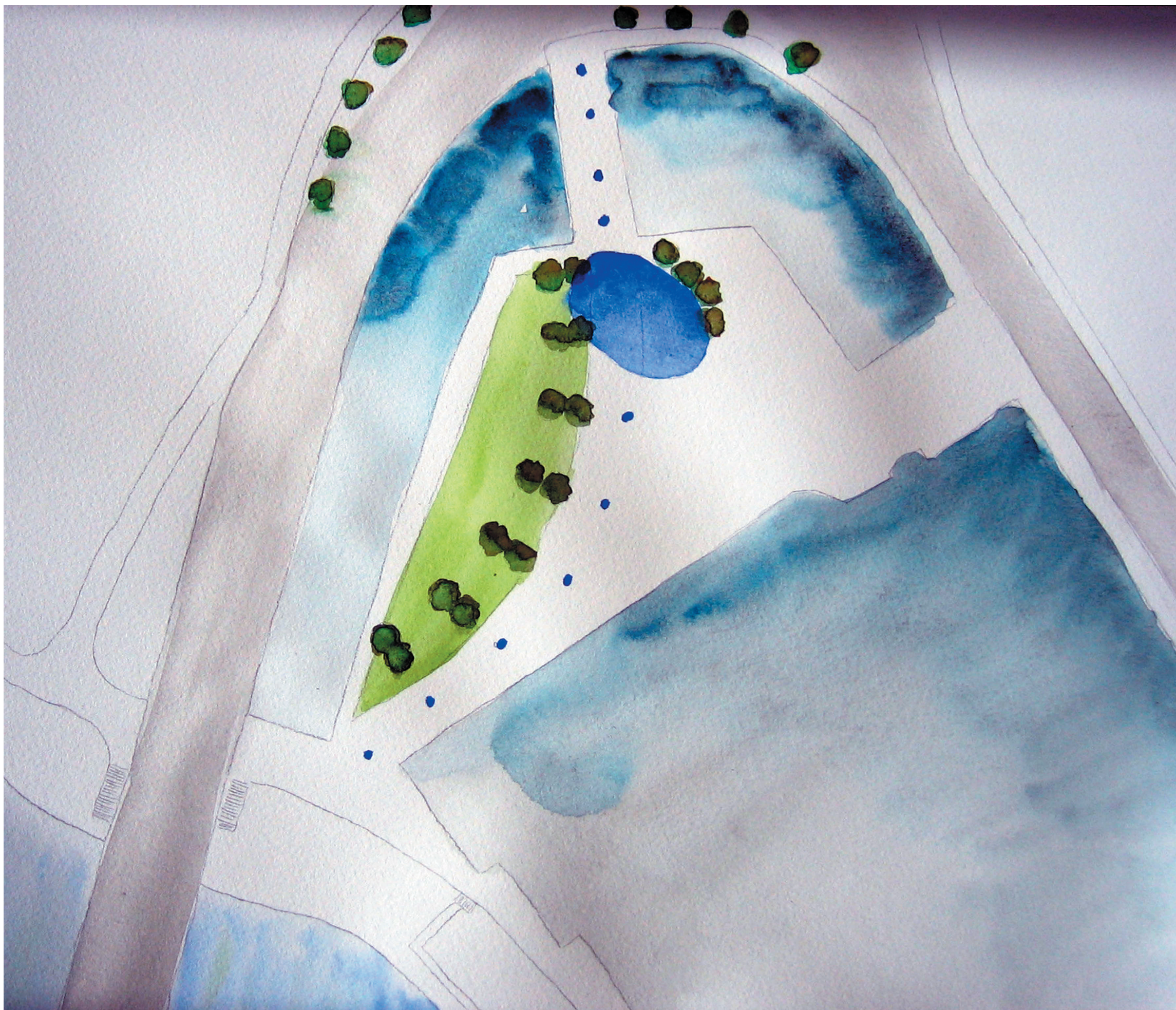
ROM - BYGGNINGER SOM ROMS SKAPENDE ELEMENT

Jeg bygde modellen i skala 1:500 for å forstå plassen bedre. Modellen var til hjelp når jeg skulle finne passende skala på bygningene.

Parkeringsplassene bør vurderes for eventuell fortetting. Sammenlign med modell bilder side 9 over dagens situasjon.

Med bygninger på dagens parkeringsplass, skapes en plass framfor husene. Denne plassen har potensiale som park som leder til vannet.

Bebyggelse ved brufestet kan dramatisere elven. Forsterke forskjellen mellom gate og bru. Gå fra et trangt gate rom og komme inn i åpent elve rom.

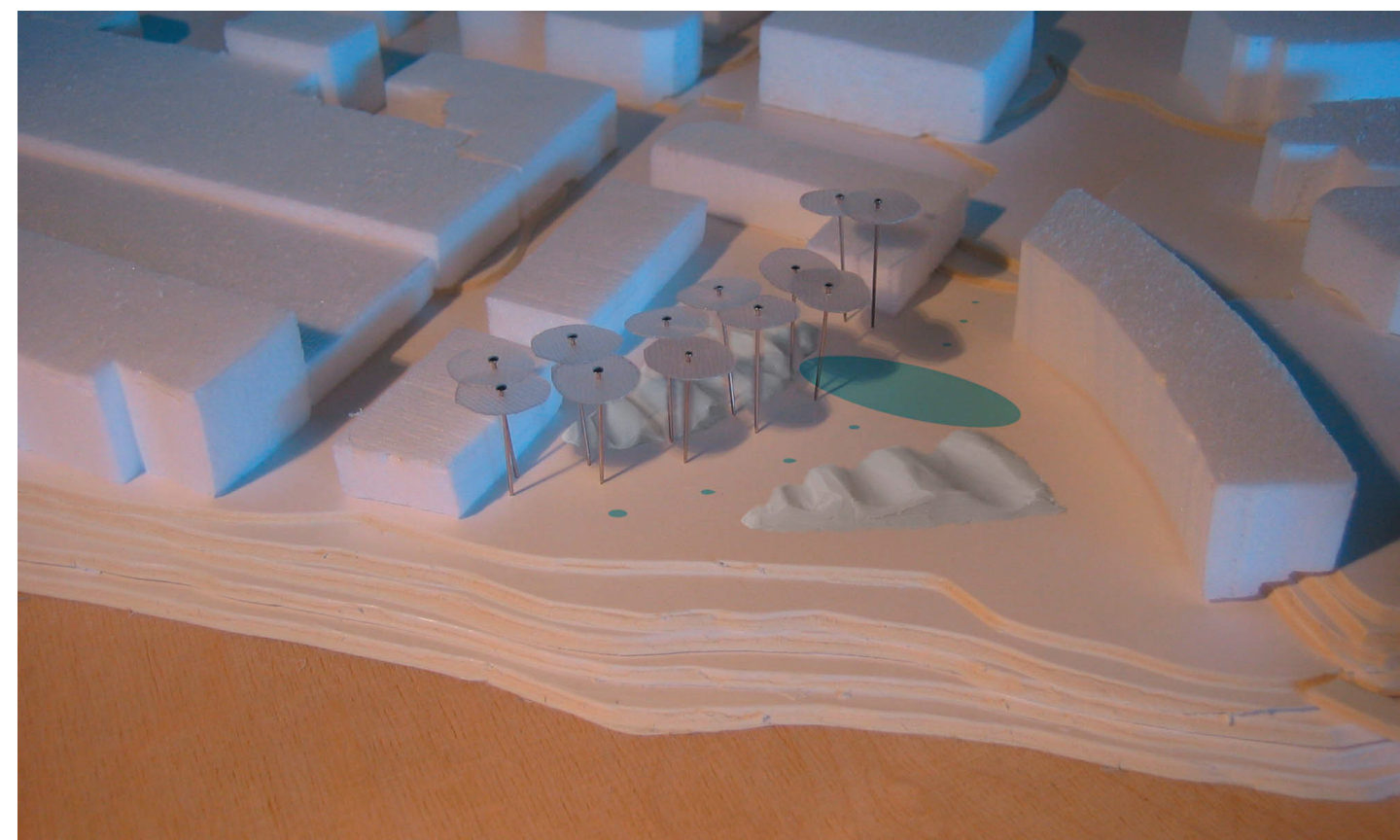

SKALA 1:500

Utsnitt fra planen, skala 1:500. Det vestre området som er parkeringsplass i dag. Forslag med materialer som leder en mot vannet.

Utsnitt fra planen, skala 1:500. Det østre området som er parkeringsplass i dag. Forslag med vanntema, kirsebær og gressbølger som leder en til vannet.

Arbeidsområdets østre del, brofestet gamlebruen. Med Prunus avium, nye bygninger og gressbølger.

FRA SKISSE PROSESSEN TIL BYROM - VED ELVEBREDDEN

Eksisterende gamle hus på plassen bør bevares men inngå i en ny romslig struktur som skaper byrom. Byrommene jeg foreslår skal være så definert og tydelige at man opplever at rommene henvender seg og åpner seg mot vannet. Man skal bevege seg fra et lukket rom og komme ut og oppleve det åpne elve rommet. Med mulighet for å komme helt ned og kjenne på vannet.

Fig. 9. Dundee, England.

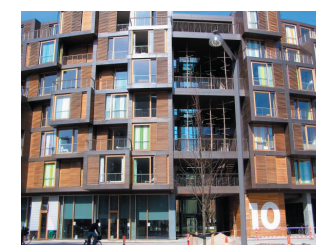

Fig. 10. Ørestad, Danmark.

Nytt bygg ved brofestet til gamlebruen vil forsterke gatestrukturen og bidra til at elverommet føles desto åpnere når man er ute på bruen. Bygningene på plassen bør henvende seg både til veien og til elven. Uten noen definert bakside. Bygningene bør ha fin menneskelig skala slik som de eksisterende husene på side 6.

Besøkende på plassen ankommer gjerne fra nordøst, og fra nordvest. Der foreslår jeg et ovalt vannspeil som man liksom lander i og må bevege seg over for å komme videre fram til vannet i elven eller strandpromenaden. Disse vannspeilene kan være lys satt fra under vann og fungere som små isbaner på vinteren.

Med bygningen i ryggen skapes et mer skjermet rom framfor den, med bra solforhold og muligheter for uteservering og lek i gressbølgene. Gressbølgene er inspirert fra Dundee i England. Disse formene har høy lek kvalitet og er fine å sitte i. Se Figur 8.

Rekkverk utføres på en slik måte at utsikten til vannet ikke ødelegges.

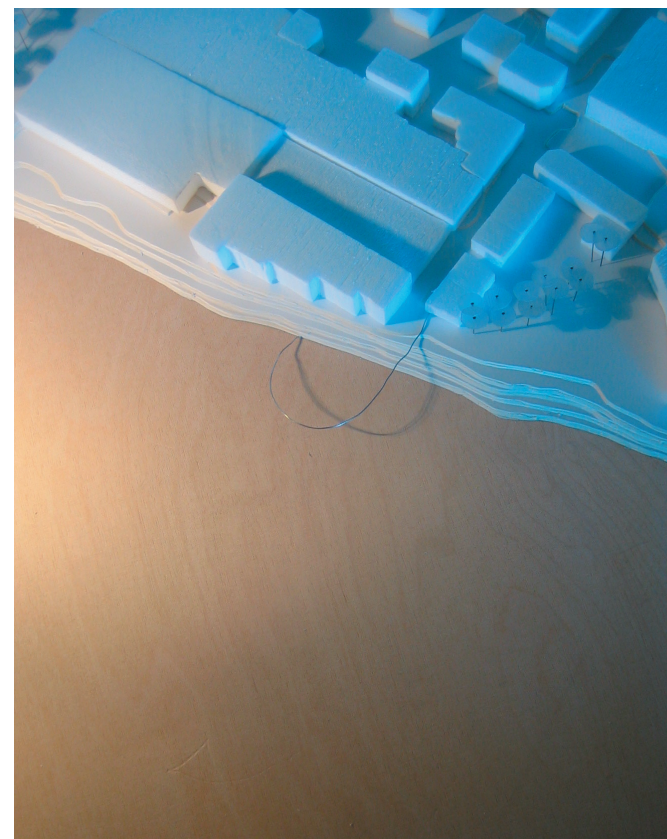

Utsnitt fra planen, skala 1:500. Det østre området som er parkeringsplass i dag. Forslag med vanntema, kirsebær og gressbølger som leder en til vannet.

SKALA 1:500

Utsnitt fra planen, skala 1:500. Tilgjengeligheten til vannet løses ved en gangbru som henter opp høydeforskjellen.

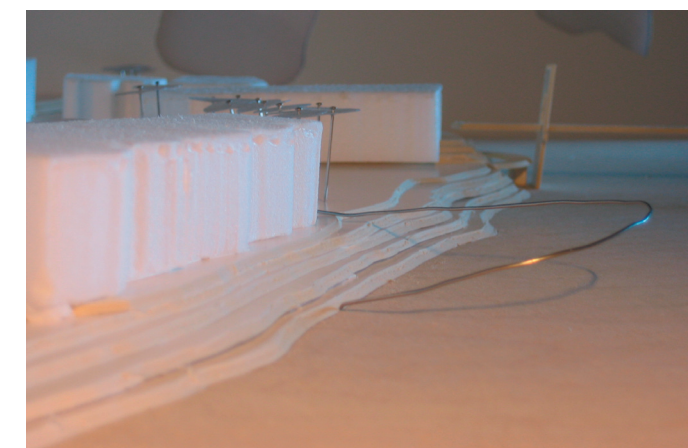
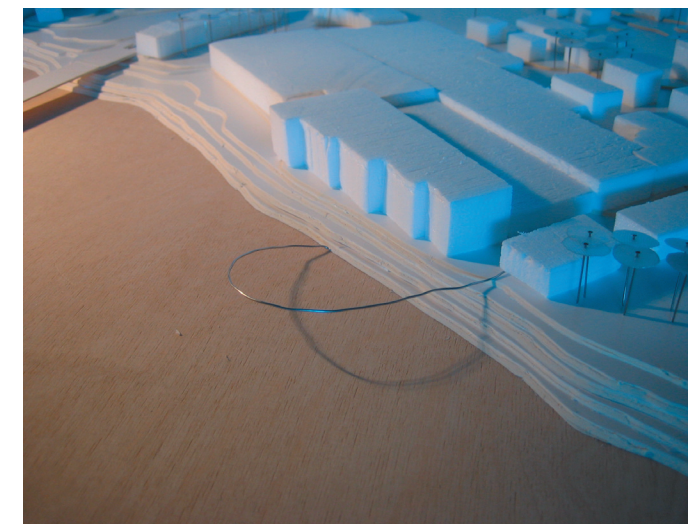

FRA SKISSE PROSESSEN TIL BEVEGELSE - GANGBRU SOM LEDER TIL VANNET

Kommunen er pilotkommune for universell utforming, og tilpasser fortau og gaterom med tanke på tilgjengelighet for alle. Det er også ønskelig med tilgjengelighet for alle til vannet. For å løse høydeforskjell problemet med anbefalt fall på rampene lik 5%, blir det i så fall veldig lange ramper.

Jeg foreslår derfor en gangbru som leder til vannet. En gangbru som henter opp høyde forskjellen og leder til nivået i vann kanten.

En slik løsning kan for eksempel gå ut over vannet før den lander i vannkanten. Det vil bli en spennende bevegelse først over vann, og så på stiene i vannkanten. Et stisystem etableres som kobles på den eksisterende strandpromenaden i begge ender.

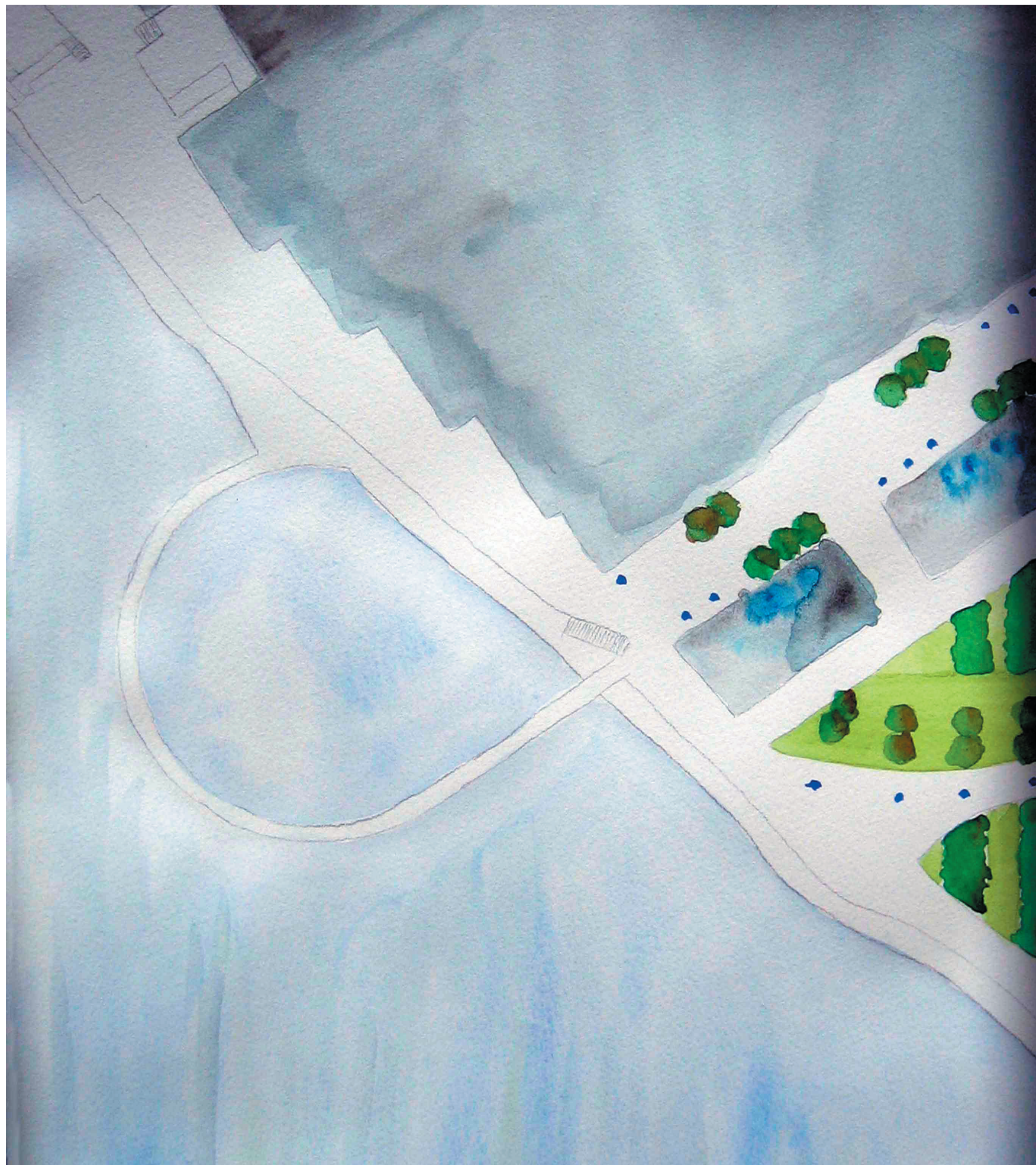

I Kongsvinger går man på tur i skogen, der hilser alle på hverandre når man møtes. I byen har man vanskeligere med å hilse på hverandre.

Kanskje må et nytt tenkende lanseres. Å gå på tur i byen.

'Kom la oss ta en tur på bruene.'

Bruer kan være fantastisk byggekunst. Gangbruene som leder til vannet kan utføres i metall og design som speiler vår tids arkitektur.

Utsnitt fra planen, skala 1:500. Tilgjengeligheten til vannet løses ved en gangbru som henter opp høydeforskjellen.

SKALA 1:500

Utsikten til sørsiden i dag forstyrres av stein skråninger, veier, jernbane og betong gangbru.

Forslag til endringer på sørsiden. Tydeligere mer distinkt, urban vannkant. Furu trær, Pinus sylvestris, som avslutter elverommet og skjuler betong gangbruen.

Plantes furu tett, etableres færre lave greiner. Kanten kan utføres i plass støpt betong med hvit pigment og granitt som foger.

Forslag på tiltak på sørsiden. Tydeligere mer distinkt, urban vannkant. Furu trær, *Pinus sylvestris*, som avslutter elverommet og skjuler betong gangbruen.

ØVRIGT

Det er noen ting jeg ikke har fordypet meg i siden det ikke har vært hoved fokus i arbeidet. Jeg vil allikevel formidle noen av de tanker jeg har hatt om platsens materialer. Dette kan gi leseren noen idéer om de karakterer som skulle kunne møte de besøkende i ett gjennomført prosjekt. Det handler om materialer på plassen og objekt i elven.

MATERIALER

Fra tempel ruinene i Sigiriya, Sri Lanka har jeg blitt inspirert av vann kunst. Der finnes restene av en serie fontener som ble tillført vann når det regnet. På samme måte kan man jobbe med vann fra takene på bygningene mellom bruene. Ved å lede vannet til fontenene kan disse ved hjelp av pumper vise vei og lede besøkende videre til vannkanten. Jeg skisset på vanntema, vann som leder til elven, uten å være problematisk i forhold til universell utformning. Vann som leder til elven, uten å være problematisk i forhold til universell utformning. Ingen renner som hjul kan sette seg fast i. Se planen s. 46.

Bytrærne i Kongsvinger er for det meste lind. Jeg foreslår to buer med kirsebær som leder besøkende inn på plassen.

Kirsebær har vakker hvit blomstring på våren, gode bær, sterk rød høstfarge. Dessuten er trærne nøysomme og tåler byklima.

Som faste dekker foreslår jeg plass støpt betong med innslag av smågatestein i fugene.

Langs denne veien finns små vann fontener i Sigiriya.

Inspirasjons bilde fra Hammarby Sjöstad i Stockholm. Disse fontenene er ikke på hele tiden, men er litt uforutsigbare og spennende.

Prunus avium, Kirsebær.

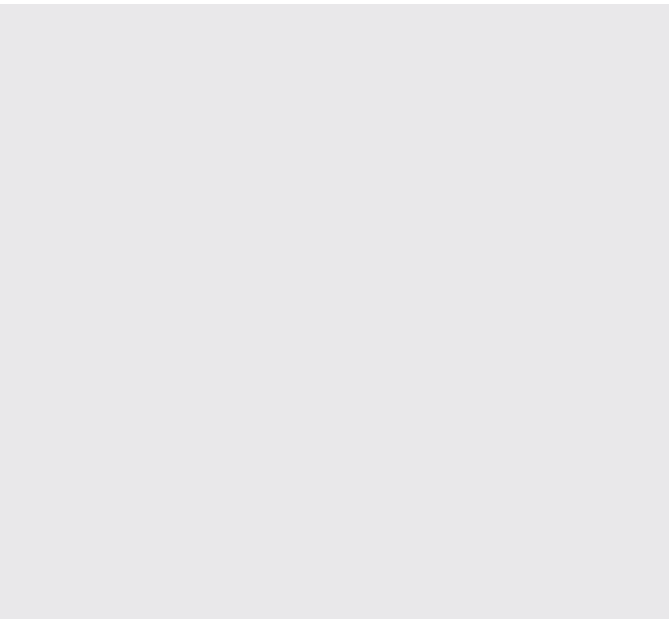
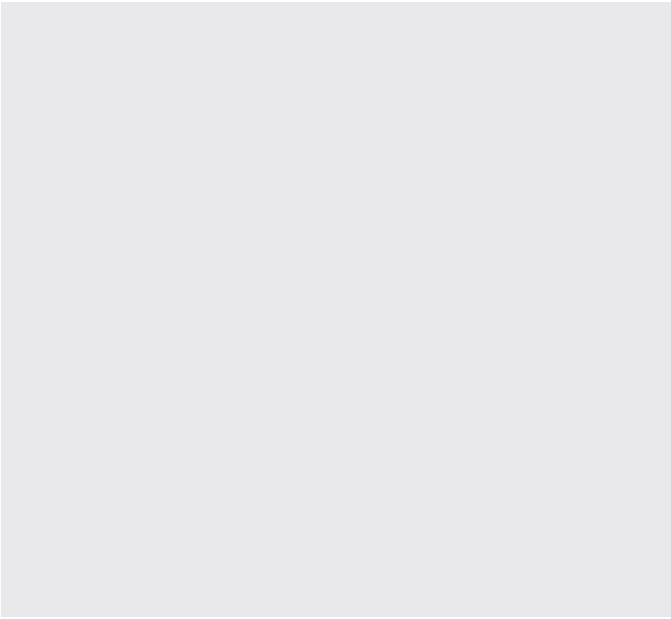
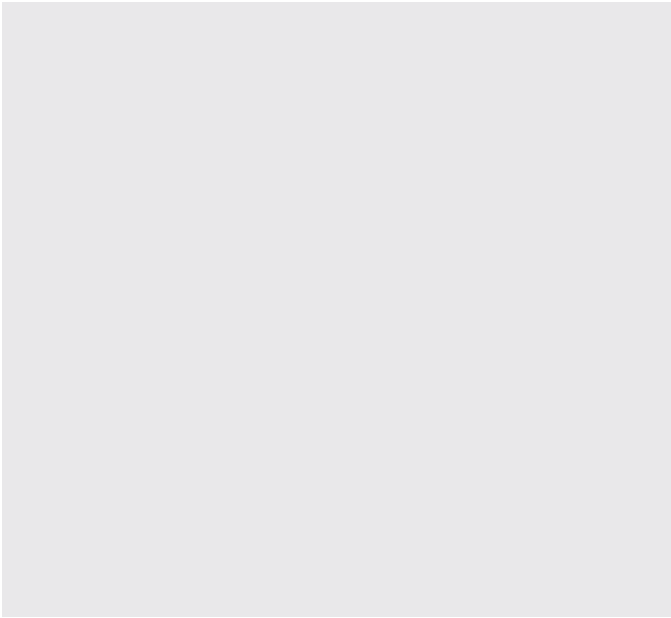

Fig. 11. Prekestolen og Trollkjerka

OBJEKT SOM KOMMUNISERER ELVEROMMET - NORSK NATUR

Nordmenn er glade og trives i naturen. Norske byrom har ikke tradisjon for å være påkostede. Min idé er at vi må bringe naturen till menneskene i sentrum av byen for at de skal trives og oppholde seg i byrommene.

Jeg har hentet inspirasjon fra europavei 6, E6 nord for Kongsvoll i Gudbrandsdalen. Der dalen er på det smaleste og veien er helt inntil vannet i elven Driva, ligger det to utrolig store steiner. Disse steinene er landemerker og orienteringspunkt i området. I følge Sigmund Rise som eier Driva Kro og Steinsenter, er den nærmeste steinen Prekestolen og den bakerste Trollkjerka. Han forteller at sagnet sier at værguden Sjogg kastet disse steinene etter hellige Olav da han reise gjennom dalen med et stort følge på slutten av 900 tallet. Olav løftet hendene mot steinene og ba de legge seg pent ned, og slik ble det.

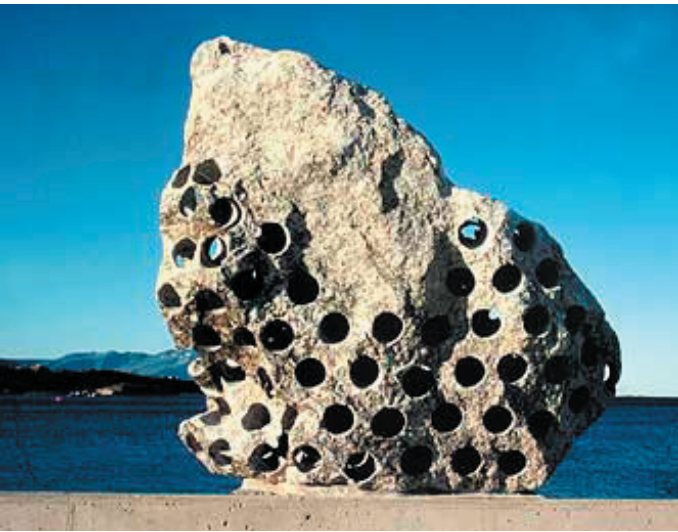

Fig. 12.

I Bodø finns det på moloen en serie skulpturer av kunstneren Tony Cragg. Skulpturene er store steiner med hull som får en til å tenke på fabeldyr, svalerede og møte mellom natur og kultur.

STORE STEINER I ELVEN

For menneskene som vandrer på strandpromenaden bør det finnes noen kunstverk som er interessante i seg selv, men som også har en funksjon av å kommunisere elverommet. Disse kunstverkene kan være i en skala og størrelse som gjør at de også kan oppleves fra bilistens synspunkt. Jeg tenker meg en slags hybrid mellom steinen i Driva og skulpturen på moloen i Bodø. Gjerne omtenksomt lyssatt på kveldstid og vinterstid.

TRESKULPTUR

På Wanås i Skåne finnes skulpturer som inspirerer meg. Her er bilder av en treskulptur, kanskje minner den litt om tømmer som har satt seg fast i elven fra den gang man drev tømmerfløting i Glomma.

Som S.I. Andersson skriver:
 'Det vesentlige er at anleg åpner seg mot landskapet, bylandskapet eller naturens landskap.
 - Det etableres en dialog mellom et sted der er presist definert og et eller flere steder som oftest er diffuse både i definition og i sin plassering.
 Stourhead i England er eksempel på åbent rum, der er strukturert af mange faste punkter. Rummet oppstår mellom punktene.'
 (Eggen, Geelmuyden, Jørgensen, 1999, *Landskapet vi lever i*, Norsk arkitekturforlag, s 30)

TØMMER I ELVEN

Jeg foreslår en skulptur som ligner en tømmer floke i elven. Den kan lys settes og være et kunstverk ved et av bena til nybruen. Se planen neste side for plassering.

Treskulptur på Wanås

REFLEKSJONER

AKVARELL - SOM ANALYSE VERKTØY

På side 8 ser man ett av bildene i tidlig fase av arbeidet. Jeg nærmet meg plassen ved å være i vannkanten og observere. Den linjen som er okerfarget og går framfor huskroppene, er en veldig hard linje. Den forsterker forskjellene mellom byggingene og vannet. Kontrasten er stor mellom det byggde og vannet i elven, det flytende.

Når jeg malte bilder på plassen oppdaget jeg små ting som jag kanskje ikke hadde sett om jeg ikke var ute og malte. For eksempel la jeg merke til speilingene i vannet om kvelden, som inspirerte meg til å jobbe med terrasse nivåer og sittekanter. Man observerer mer når man forsøker lage et bilde av det man ser. Ikke minst for at det tar tid å produsere et bilde, Man blir tvunget til å betrakte lenge til forskjell fra når man tar et fotografi. Man tvinges fokusere og tolke. Jeg forsøkte male opplevelsen på plassen, mine studier av å være til stede der. Vanligvis analyseres en plass ved hjelp av kamera og skisser med penn. Et kamera tar inn all informasjon og fungerer best som et verktøy for å inventer en plass. Pennskisser er bedre enn fotografi, siden man forenkler og renser. Det er kun det viktigste som kommer med på skissen. Pennskisser kan fange en romslig følelse og være til hjelp for å definere grenselinjer. Akvarellskisser har imidlertid også potensiale av å formidle en spesiell atmosfære eller en stemning på plassen. I form av kulørenes linjer og mettnings.

AKVARELL - SOM SKISSE VERKTØY

Mine akvareller preges av vannmengden på penselen, skjelden synes linjene hvor penselen faktisk har berørt papiret. Jeg maler med relativ stor vannmengde på både papiret og på penselen. I oppslagsverk kan man lese at det er vanlig å male akvarell ved hjelp av lag på lag med tynne fargeskikt. Jeg pleier mer å blande fargene ferdig på penselen før jeg tegner på papiret. I akvarellbilder er ikke alle ting definert helt konkret, det finnes rom for abstraksjon. Det er plass til at man kan tenke seg inn i bildet og abstraksjons nivået lokker en til å tenke videre. Hvis man sammenligner akvarell med fotomontasjer, er montasjene fotorealistiske med lite rom for tolkninger. Akvarellens abstraksjon gir rom for tolkninger, tillegg og nyanser.

Den kjente akvarellmaleren William Turner malte bilder som var forføriske, bildene gjør att man må assosiasere selv og kopple inn egne erfaringer. Bilder med slikt abstraksjonsnivå overfører en opplevelse. Slike bilder formidler en følelse av å være tilstede, og er ikke nøytrale. Jeg valgte å jobbe med akvarell i et vann nært prosjekt, med den personifisering og romslig tilstedeværelse det innebærer. Akvarell i nåtidens video og data samfunn kan virke gammeldags og bakstreversk. Men siden malepensel og er en forlengelse av tanken via armen og hånden, er den lettere å forstå enn redigerte videoer. I prosjekt der man har en kunde er alternativet å føre dialogen med penn, å skisse tankene og idéene samtidig som man ressonerer og disskuterer. Det er viktig med dialog for å forstå hva kunden ønsker seg, for å forstå hans ambisjoner og hvilke funksjoner som skal løses. Det kan lønne seg å skisse sammen med klienten på møtene, og det er ikke like enkelt å male akvarell skisser som det er å skisse med penn. Per Friberg og Pär Gustafsson er eksempel på landskapsarkitekter som skisser mye i sine dialoger med kunder eller studenter. Pär kommer gjerne med en pappskive på møtet og forteller og tegner opp tomten ut i fra minnet. Da er kunden med i prosessen og kan samtale direkte. Linjene i skissene illustrerer en samtale.

Akvarellskissens problem er hvordan man går fra skissen til virkeligheten. Fra visjonene er det en balansegang fram mot å se om det holder praktisk, det kan være vanskelig å lande i den fysiske situasjonen.

Men på et tidlig stadie i skisseprosessen er akvarell suverent, før alt for mye er definert og bestemt, mens det ennå er åpent for idéer. Da kan det være raskere for meg å male en akvarell skisse enn å lage en fotomontasje eller bygge en modell. Akvarellen kan fungere bedre som diskusjons underlag enn en fotorealitisk montasje, siden akvarellen ikke prøver å være virkeligheten den prøver å finne nye former som kanskje ikke har funnets før noe sted.

Modeller i myke formbare materialer som for eksempel plastilin har den fordel at man former med hendene. Det er raskt gjort å endre og legge til. Papp modeller er mer statiske og ikke så enkle å endre. De kan være tidkrevende og en tålmodighets prøve.

Skisseprosessen varierer både mellom person til person og hos en og samme person. Enkelte skisser helt eller delvis inne i hodet uten synlige yttre tegn, andre skisser en hel serie nedtegnede streker på ulike underlag. Hos andre igjen pågår skisseprosessen som skisser som gjøres oppå hverandre på samme ark.

Endel skisser i første hånd ned sine tanker, andre forsøker i første hånd å tolke sine skisser. Noen er totalt konsentrert om en idé om gangen. mens andre jobber parallelt med flere.

Jeg har fokusert på tilgjengeligheten til vannet, ved å 'zoom in' på delområder og mine idéer for disse plassene. Deretter har jeg 'zoomet ut' igjen for å se hele området som en helhet. Dette medfører at jeg avdekker problemer og oppdager steder der området ikke går sammen. For eksempel hadde jeg malt brygger på ulike nivåer som smale stupebrett der man kunne sitte over vannet eller gynge før man hoppet uti vannet. Deretter hadde jeg malt gangbruene som kom ned i vannkanten og behøvde å knyttes til et stisystem. Jeg måtte kompromisse bort stupebrettene selv om de skulle ha dramatisert elven og vært tøffe. De kom i veien for muligheten til å bevege seg i vannkanten, som jeg bedømte til å være desto viktigere. Skisseprosessen blir en stadig veksling mellom intuisjon og det å være rasjonell. Det virker umulig å fange både helheten og delene samtidig. Man må bytte fokus. Det handler om bedømminger der man flere ganger også rasjonelt bevisst går fra helheten og til delene og delene til helheten, helt til alt passer sammen på en tilfredsstillende måte. I blandt studerer man helheten og forsøker klargjøre den ytterligere gjennom å studere de ingående delene. Iblant jobber man med kun visse detaljer i et problematisk delområde som kan danne en ny minienhet. Man gjør en delskisse som analyseres for seg og formes for å fylle sin plass i helheten.

AKVARELL - PRESENTASJONS VERKTØY

Akvareller i presentasjoner er et mer tradisjonelt og utprøvd verktøy. For eksempel bruker RCR arkitekter i Spania og Lovejoy kontoret i London akvarell i sine presentasjoner.

Det har ikke vært akvarell som presentasjons verktøy dette eksamensarbeidet har handlet om i første hand. Men jeg ønsket å se om planene i forslagsdelen kunne gjøres i akvarell også, og muligens binde arbeidet ulike deler tettere sammen. Planene malte jeg etter først å ha tegnet av linjene med blyant. Planer skal jo være eksakte, men akvarell er ikke så nøyaktig. Den fremste innen ikke digitale presentasjoner er kanskje Sven Ingvar Andersson. Hans illustrasjoner er vakke, detaljrike og troverdige. Kongsvinger kommune sier de skal kreve 3 dimensjonelle modeller i alle prosjekter i framtiden, for å sikre best mulig forståelse. Det er viktig at jeg som blivende landskapsarkitekt behersker å bygge modell enten digitalt eller på gammel måten, for å kunne kommunisere og presentere forslag og idéer.

FLOW

Jeg har funnet en ganske personlig skisse metode. Det er ikke så magisk, men handler mer om å samle tanker, ta tak i en idé og forsøke den i sammenhengen. Det ene bildet gir inspirasjon til ett neste, som igjen leder til en neste og slik fortsetter det. Jeg vil videre med bildet, det er ikke slutt.

Å male bilder gir meg en god følelse av 'flow'.

Mitt fremste mål med dette arbeidet har vært å utvikle mine egne tanker og vurderinger om akvarell som skissemetode.

Ved å forsøke male bilder for å se om de kan lede fram til former og design i mitt forslag for elvebredden i Kongsvinger.

Det å male bilder med akvarell innebærer at penselen er bred. At arbeidsområdet har vært innen sykkelavstand har gjort det mulig for meg å være mye på plassen og male der.

SKISSE SPERRE

I perioder da jeg følte at jeg ikke kom framover med oppgaven, har det å male betydd at jeg gjør noe allikevel. På en måte skisset jeg selv om jeg trodde jeg var i en 'skisse sperre' periode. Det har vært morro å male terrengnivåer, sirkelgangbru og gjennomskjærninger med bred pensel.

ENGASJERE

Fordelen med akvarell bilder kan være at de er lettere for folk flest å forstå. Og på den måten kan man engasjere og få en diskusjon rundt skissen.

BEREDSKAP

Akvarell skissene i mitt eksamensarbeid har kommet til utendørs ved at jeg har malt mens jeg har vært i vannkanten. Det skulle vært enda mer interessant å malt akvarell skisser på kontoret, hjemme og på toget i tillegg til å male på plassen. Jeg burde hatt med meg akvarell skrinet overalt i beredskap for å notere ned idéer.

REFLEKSJONER

NOTERE

Akvarell har potensiale som verktøy for å notere og kommunisere. Ved å male bilder utforsker man virkeligheten. Det krever tilstedeværelse, bevissthet og at man fokuserer. I gjengjeld kan man oppnå 'Flow', følelsen av dans når skissene produseres i rask takt. Malepenselen er forlengelsen av tanken, på vei til å kommunisere med en annen person.

Arbeidsområdet har vært stort og komplekst, og jeg begynte med å fokusere på skrenten og tilgjengeligheten til vannet. Etter hvert som jeg jobbet meg igjennom plassen, følte jeg for å foreslå noe på parkeringsplassene også. Spesielt etter at jeg kikket på skisser fra arkitekter og planleggere som ønsker å fortette alt og gjerne privatisere deler av arealet.

Det har vært lett å produsere materialer til oppgaven, noe jeg fikk føle da jeg laget folderen. Tydeligvis hadde jeg dvelet alt for lenge med analyse delen. Jeg har redusert ned og nå er det 7 sider analyse. Forøvrig like mange sider som forslaget. Og det viser nok også at jeg skulle begynt skisse prosessen tidligere, og våget ta beslutninger og gå videre. Da kunne jeg ha kommet lenger.

Akvarell skisse av idé om bygninger som møter bru. Bygningene er høyset i møtet og blir så lavere mot eksisterende hushøyder.

INSPIRERE

Med mitt forslag for elvebredden håper jeg at andre får nye ideér og fortsetter dialogen og debatten framover. Jeg håper at dette arbeidet inspirerer flere til å male bilder.

AUTO CAD

Jeg forsøkte vente med å tegne i Auto Cad, fordi jeg vet at å tegne nøyaktig i et digitalt program dreper abstraksjonen. Auto Cad er veldig konkret og det er bra om skisseprosessen er kommet ganske langt innen jeg begynner å tegne digitalt.

SLUTTE SKISSE - BEGYNNE PRODUSERE

Det vanskeligste er å bestemme seg for at skisseprosessen er over og begynne produsere for å rekke å bli ferdig i tid. Derfor har jeg med disse to siste akvarellene som er gjort kun dager før innlevering. Mest for å vise at idéene fortsetter å komme selv om de ikke rakk å komme med i forslaget. Det interessante er å kunne diskutere ulike forslag for plassen.

Akvarell skisse av bygning som går ut i elven.

FINALE

Mitt eksamensarbeid har vært skummelt av den grund at jeg ikke kunne ane resultatet. Jeg har ikke visst hvordan jeg skulle jobbe, men jeg søkte meg framover i prosessen og forsøkte finne min retning. Jeg måtte være modig og stole på magefølelsen min om at dette er interessant og vel verdt å jobbe med. Fra starten var jeg overbevist om at å jobbe med skisser er essensielt når man er prosjekterende landskapsarkitekt. Skissene er mitt verktøy for å skape nye former og design som ikke har funnets før. Jeg var nysgjerrig på akvarellens potensiale som alternativ til mer tradisjonelle skissemetoder.

Akvarellen har i seg at den hjelper en til å samle tankene om nettopp det aktuelle prosjektet. Når jeg maler tømmer hjernen for andre oppgaver, prosjekt og lignende oppdrag jeg har hatt før. Jeg maler med et åpent sinn, for å søke denne plassens spesielle atmosfære.

Når jeg nå ser tilbake på disse 5 månedene som eksamensarbeidet har vart, tenker jeg at det er litt synd med disponeringen av tiden. Hvis jeg hadde regnet på hvor mange timer jeg har brukt på presentasjon av plassen, er det ikke i samsvar med hvilken rolle det har i oppgaven. Tross alt skulle en annen yrkes gruppe kunne utføre litteratur studier og samle informasjonene om inntilliggende prosjekt og problemer i området. Jeg skulle ønske jeg hadde innsett hva jeg ville jobbe med disse månedene helt fra starten. Det interessante er idéskisser for plassen, og jeg skulle ønske jeg hadde våget å legge mer tid på det og mindre tid på forstudier og informasjons henting. Hvis jeg hadde visst det jeg vet nå i begynnelsen av arbeidet, skulle jeg rendyrket akvarell metoden, og gjennomført akvarell skisser i alle deler av designforslaget.

EPILOG

Jeg fortsatte å jobbe med skrenten og tilgjengeligheten til vannet etter at arbeidet var levert inn til examinator. Jeg følte at det fortsatt fantes innfallsvinkler som jeg tidligere ikke hadde belyst. Det ble nødvendig å male fler akvareller for å kunne skape en interessant diskusjon om plassen. Om jeg som student viser opp flere alternativ, er det større sannsynlighet for at leseren blir engasjert og delaktig. Jeg hadde innsett at som student har jeg lov til å teste ut nye metoder å arbeide med, at jeg befinner meg midt i ett søkende. Jeg er ikke ferdig med plassen, jeg vill videre.

Dette innebærer at jeg revurderer mitt tidligere forslag. Der hadde bygnings kroppene fått form etter veiene, og det er trist når veiens utstrekking styrer. Akvarell som arbeidsmetode i denne siste etappen av arbeidsprosessen viser dette verktøyets potensiale som kommunikasjons medie for idéskisser. Ved ulike tilfeller har jeg vist opp skissene for kollegaer på jobb og for ansatte i kommunen. Jeg opplever å få respons, innlevelse og engasjemang tilbake fra publikum. Dette er en vellykket form for diskusjon, der akvarellene bidrar til at diskusjonen settes igang, og menneskene fyller abstraksjonen i bildet med egne erfaringer, tolkninger og nye idéer.

Bystruktur alternativ A

Dette bildet malte jeg etter en idé om at det er mellom bruene at byen skal komme ned til vannet. Ved å ta utgangspunkt i de eksisterende gatene lenger opp i byen kan disse lede ned til vannet. Ved å dele opp volumet til kjøpesenteret og slippe sol lyset ned mellom byggningene og til gaterommene. På denne måten blir vannet tilgjengelig gjennom flere veier, møtet mellom vann-land-bygninger blir flere og mer sammensatt. Denne strukturen er mer en ny overordnet bystruktur, ett stort grep som mye mer kraftfullt uttrykker mine intensjoner om å la byen komme ned til vannet.

Bystruktur alternativ B

Plasseres bygningene med ulik vinkel på elvebredden kan spennende byrom skapes. Akvarellen viser hvordan sol lyset kan falle inn i mellom de ulike bygningene i løpet av en dag. På den måten vil det alltid finnes en gate med sol, sol lyset flytter seg i løpet av døgnet.

Kantutforming alternativ A

Hvis man studerer lengden av elvekanten som har kontakt med vannet vil lengden øke betraktelig om kanten har utbuktninger og piler. Man kan sammenligne det med lengden av kanten på en samlet knyttneve mot lengden av kanten når man spriker med fingrene. Kontaktflaten er mange dobbelt.

Denne akvarellen viser hvordan variasjon i gang sonenes bredde skaper vekselvis små og store rom oppe ved bygningene og nede ved vannkanten.

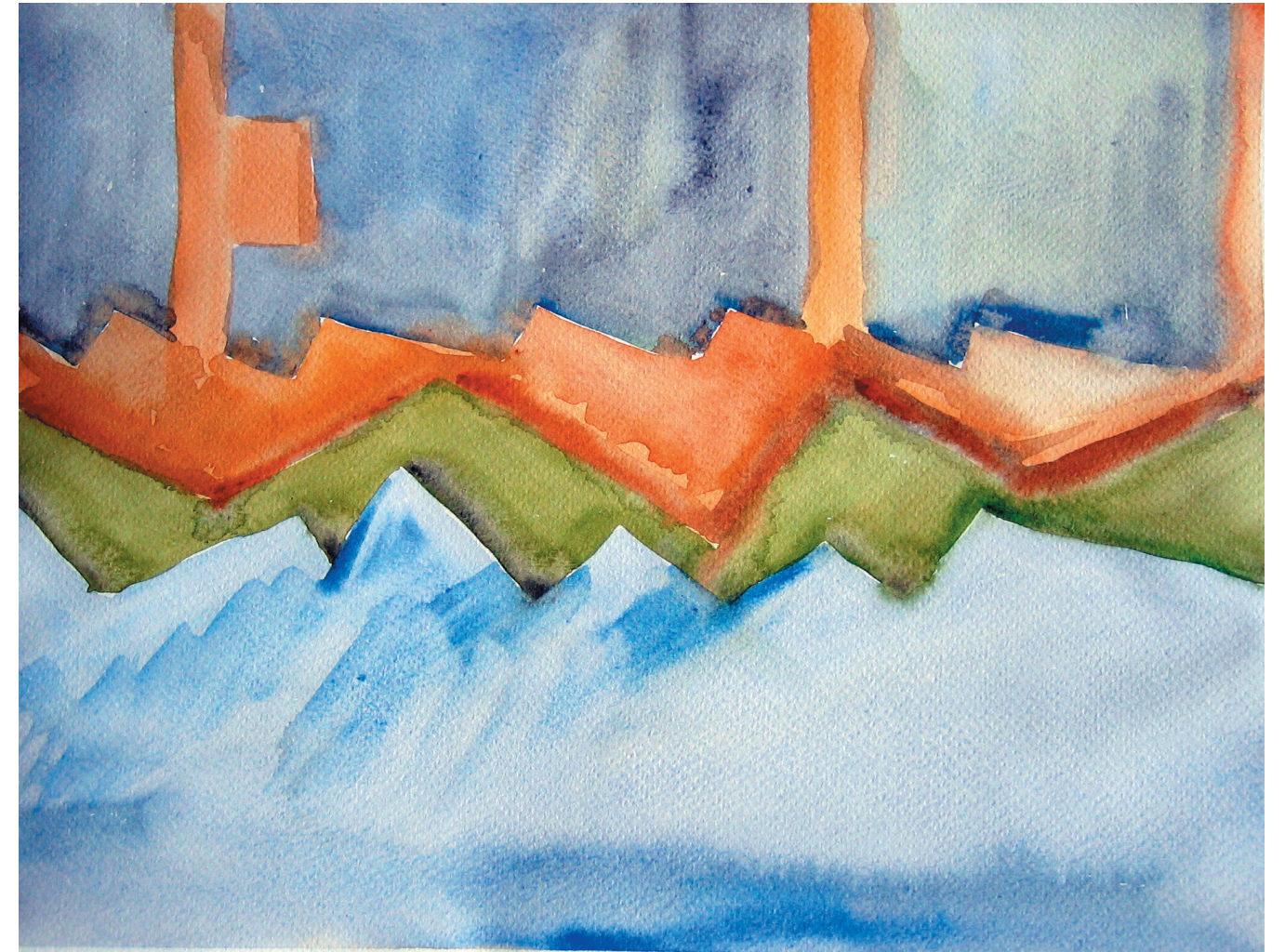

Fig. 13. Kongsvinger festning. Murverk i stjerneform.

Fig.14. Kongsvinger festning. Flyfoto viser muren som omgir plassen.

Kantutforming alternativ B

Kongsvinger har en vakker festning som kroner over byen, bygningene der oppe har en stjerne formet mur som definerer avgrensingene av området.

Denne stjerneformen finnes også på de gamle skansene som vokter plassen der man hadde båt transport over elven på 1600-tallet.

Et slik formuttrykk skulle kunne utnyttes for å skape spennende gang og oppholds områder langs vannet. En variasjon oppnås også her når større rom oppe ved bygningen gir smalere rom nede ved vannet og vica versa.

KILDER OG LITTERATUR

Utrykkte kilder
Muntlige kilder

Bergem, Svein Erik, landskapsarkitekt. Samtale 2007-04-19.
Dacke, Peter, Akvarell lærer SLU. Samtale 2007-08-30.
Gustafsson, Pär, Professor Landskapsarkitekt. Inst. för landskapsplanering SLU, Alnarp, Project 4 - Design, 2007-02-10. Og samtale 2007-08-28.
Olsson, Helena, landskapsarkitekt student. Samtale 2007-04-19.
Peirone, Juan Carlos, universitets adjunkt - Design. Inst. för landskapsplanering SLU, Alnarp. Samtale 2007-08-30.
Rise, Sigmund, steinsenter eier.
Standal, Anja, arkitekt. Samtale 2007-04-19.

Elektroniske kilder/Internet

<http://www.artscape.no>
<http://www.google.earth.com>
<http://www.kongsvinger.kommune.no/>
<http://www.nve.no/flomsonekart/>
<http://www.rise.no> Driva kro og Steinsenter.
<http://www.wanas.se>

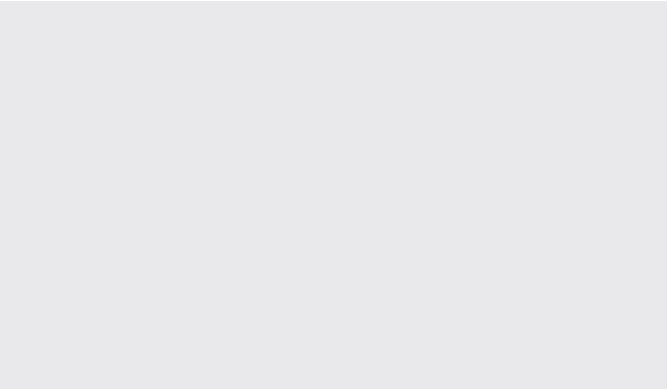
Trykkte kilder og litteratur

- Ahlman, Olmo, Dammand Lund, Lene, 2006, *Arkitekten DK*, nr15.
- Andersson S.I. 1988, *Att ligga smukt i landskapet*. Kunstakademiets Arkitektskole
- Birgerstam, Pirjo, 2000, *Skapande handling - om ideer-nas födelse*, Studentlitteratur Lund.
- Cullen, Gordon, *Townscape*.
- Curtis, J.R William, 2005, *RCR Between abstraction and nature*. Aranda Pigem Vilalta arquitectes.
- Dahlman, Ylva, 2004, *Kunskap genom bilder*, SLU Service/Repro Uppsala.
- Drasler, Alojzij, *Landscape by sketching*. University of Ljublijana.
- Eggen, Mette. Geelmuyden, Anne Katrine,. Jørgensen, Karsten, 1999, *Landskapet vi lever i*, Norsk arkitekturforlag.
- Gehl, Jan, Gemxøe, Lars, 2000, *Nye byrum*, Københav, Arkitektens forlag.
- Gehl, Jan, 2003, *Livet mellem husene*, København, Arkitektens Forlag.
- Haagerud, Trond, Aastebøl Ingun, Fonås Stig, Gjerstad-berget Kari, 2004, *Kongsvinger - byen og folket*. Kongs-vinger kommune.
- Hansen, Knut Ingar, 2001, *Bli med i gata. Stasjonssida i Kongsvinger 1876-2001*. Lokalhistorisk forlag.
- Lorange, Erik, 1984, *Byen i landskapet, Rommene i byen*, Universitetsforlaget.
- Mathur, Anuradha, Da Cunha, Dilip, *Mississippi Floods*, Yale University.
- Murray, Blackwood, David, Thynne, Louise, 2005, *Topos*, nr57, s 57-60.
- Parramón J.M, Quesada J. 1992, *Mal landskap i akvarell*. Aschehoug.
- Rasmussen, Steen Eiler, 1959, *Om at opleve arkitektur*. København, Arkitektskolen i Århus.
- Wembling, Mona, 1993, *Bildkonsten som inspirasjons-källa*, Stad & Land.

Bilder

Unummererte bilder, planer, skisser, akvareller er mine egne

-Fig.1 Haagerud, Trond, Aastebøl Ingun, Fonås Stig, Gjerstadberget Kari, 2004, Kongsvinger - byen og folkett, Flybilde. s.79
- Fig.2-3. Linedanser mellom bruene. Foto: Lars Ole Bolstad.
- Fig.4 Folk i skrenten. Fra *Huspostillen* Nr.4/2004. Årg.3. Foto: Jan Erik Mæhlum.
- Fig.5 Flyfoto. Utlån fra Kongsivnger kommune.
- Fig.6 Kart, åsrygger og klima. Fra Stedsanalyse, *Sentrumsplanen*, Kommunedelplan Kongsvinger sentrum, 2007. s 12.
- Fig.7 <http://www.nve.no/flomsonekart/>
- Fig.8 Ørestad, Danmark. Foto Evelina Stjernfeldt.
- Fig.9 Dundee, England. Foto Gry Dolva.
- Fig.10 Ørestad, Danmark. Foto Evelina Stjernfeldt.
- Fig.11 Prekestolen og Trollkjerka. Foto: Sigmund Rise.
- Fig.12 <http://www.artscape.no>
- Fig.13 <http://www.reiserogopplevelser.no/index.php?pid=370&sub=389>
-Fig.14. <http://www.destination6012.com/content.asp?Sprak=No&ID=21>

NORSK-SVENSK
MINI ORDLISTE

NORSK	SVENSK
Avis	Tidning
Bevegelse	Rörelse
Bru	Bro
By	Stad
Bølger	Vågar
Campingvogn	Husvagn
Festning	Borg
Flom	Översvämning
Fløte	Transport på vattnet
Fortau	Trottoar
Forettninger	Affärer
Fortetting	Förtätning
Furu	Tall
Føle	Känna
Glomma	Älven som delar staden i två
Kjøpesenter	Köpcentra
Morro	Skoj
Rom	Rum
Sammendrag	Sammanfattning
Sammenligning	Jämförelse
Speile	Spegla
Søyler	Pelara
Skrent	Brant
Skummelt	Skrämmande
Støpe	Gjuta
Tettsted	Tätort
Tømmer	Timmer
Vedlegg	Bilagor
Veileder	Handledare
Voll	Jordvall, invallning

